

Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Årsredegørelse 2022

Forsvarets Efterretningstjeneste

Til forsvarsministeren

I overensstemmelse med § 19 i lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) (lovbekendtgørelse nr. 1287 af 28. november 2017, som senest ændret ved lov nr. 1706 af 27. december 2018) afgiver Tilsynet med Efterretningstjenesterne (TET) hermed redegørelse om sin virksomhed vedrørende FE for 2022. Redegørelsen skal forelægges Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne og skal herefter offentliggøres.

Sigtet med redegørelsen er at give en generel information om karakteren af det tilsyn, der udøves med FE.

TET påser, at FE overholder FE-lovens regler om

- ▶ tilvejebringelse af oplysninger, herunder indsamling og indhentning,
- ▶ intern behandling af oplysninger, herunder frister for sletning af oplysninger,
- ▶ videregivelse af oplysninger, herunder til PET og til andre danske forvaltningsmyndigheder, private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer, og
- ▶ forbud mod at behandle oplysninger om her i landet hjemmehørende fysiske personer alene på baggrund af de pågældendes lovlige politiske virksomhed.

Redegørelsen indeholder blandt andet oplysninger om de forhold, som TET har valgt at interessere sig for, og om i hvor mange tilfælde tilsynet har fundet, at FEs behandling af personoplysninger ikke har været i overensstemmelse med reglerne.

TET påser endvidere, at PNR-lovens regler om

- ▶ tilvejebringelse af oplysninger,
- ▶ intern behandling af oplysninger, herunder afmaskering, og
- ▶ videregivelse af oplysninger

overholdes, når Rigspolitiets PNR-enhed (RPNR) tilvejebringer, behandler og videregiver oplysninger på vegne af FE. TET foretager ligeledes kontrol af RPNRs tilvejebringelse, behandling og videregivelse af oplysninger på vegne af PET, hvorfor TETs kontrol af RPNR samlet behandles i tilsynets redegørelse vedrørende kontrollen af PET i 2022.

København, juni 2023

Michael Kistrup
Formand for Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Indledende bemærkninger

FE har som Danmarks udenrigs- og militære efterretningstjeneste til opgave at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik samt medvirke til at forebygge og modvirke trusler mod Danmark og danske interesser. FE udfører således en afgørende funktion i forhold til at sikre et selvstændigt, demokratisk og sikkert samfund.

For at udføre denne samfundsvigtige funktion har FE i henhold til lovgivningen meget vide beføjelser og kapaciteter til at tilvejebringe oplysninger. Med henblik på at sikre retssikkerheden for den enkelte borger og virksomhed i Danmark modsvares FEs vide beføjelser af regler om, at tjenesten ikke uden en dommerkendelse må rette sine indhentningskapaciteter mod i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark.

TET har i 2022 foretaget en omfattende og intensiv kontrol af FE, herunder af tjenestens målrettede indhentning af oplysninger samt håndtering af rådata med fokus på tidsstempling og sletning.

FE har i forbindelse med gennemførelsen af TETs kontrol i 2022 generelt ydet en stor indsats for at bistå tilsynet ved deltagelse i møder, skriftlig forudgående afklaring af faktiske og retlige spørgsmål samt besvarelse af høringer vedrørende gennemførte kontroller.

TETs kontrol af FE har i 2022 imidlertid været begrænset i forhold til tjenestens indhentning og videregivelse af rådata som følge af FE-kommissionens beretning af 13. december 2021.

Efter en nærmere gennemgang af FE-kommissionens beretning fremsendte TET den 2. februar 2022 en redegørelse til justitsministeren og forsvarsministeren om blandt andet de konsekvenser, som det – efter tilsynets vurdering – vil få for den uafhængige kontrol af FE, såfremt FE-kommissionens fortolkning af FE-loven lægges til grund for den fremtidige kontrol af tjenesten.

TET orienterede ved sin redegørelse tillige forsvarsministeren om, at tilsynet havde besluttet midlertidigt at indstille alle igangværende kontroller, som vedrører FEs indhentning af rådata, og at tilsynet ikke ville igangsætte nye kontroller, som vedrører tjenestens indhentning eller videregivelse af rådata, før der er sket en afklaring af tilsynets kompetenceområde. I 2022 medførte dette, at 9 ud af 38 planlagte kontroller af FE ikke blev gennemført, idet TET afventede forsvarsministerens afgørelse.

TET modtog forsvarsministerens afgørelse den 16. januar 2023. Af afgørelsen fremgår, at ministeren blandt andet deler FE-kommissionens opfattelse af, at TETs kompetence ikke omfatter kontrol af FEs indhentning og videregivelse af rådata.

TET vil fremover tilrettelægge sin kontrol i overensstemmelse med forsvarsministerens afgørelse.

TET og FE har tillige løbende haft drøftelser om fortolkningen af FE-loven i relation til de forpligtelser, som er pålagt tjenesten, samt tilsynets kontrol heraf. I overensstemmelse med det forudsatte i FE-loven blev forsvarsministeren inddraget i det omfang det var nødvendigt. Dette er blandt andet kommet til udtryk ved TETs kontrol af FEs behandlingssikkerhed i 2022.

Endelig har FE i 2022 over for TET redegjort for tjenestens omfattende arbejde med at modernisere tjenestens it-infrastruktur blandt andet med henblik på at sikre en øget compliance samt understøttelse af tjenestens interne kontrol og tilsynets uafhængige kontrol.

I forhold til TETs øvrige virksomhed i 2022 har offentliggørelsen af tilsynets standarder for kontrol resulteret i øget national og international opmærksomhed og – på baggrund heraf – samarbejde og dialog med tilsvarende myndigheder og tænketanke i Danmark, Norden, Europa og Canada samt andre internationale organisationer. Hertil har TET i 2022 fortsat sit internationale samarbejde med andre nordiske og europæiske tilsynsmyndigheder, som udfører kontrol af efterretnings- og sikkerhedstjenester samt indledt et samarbejde med Det Uafhængige Tilsyn med Bevismidler (Bevismiddeltilsynet) om udveksling af medarbejdere i kortere perioder med henblik på sparring og gensidig kapacitetsopbygning.

Skala for TETs bemærkninger

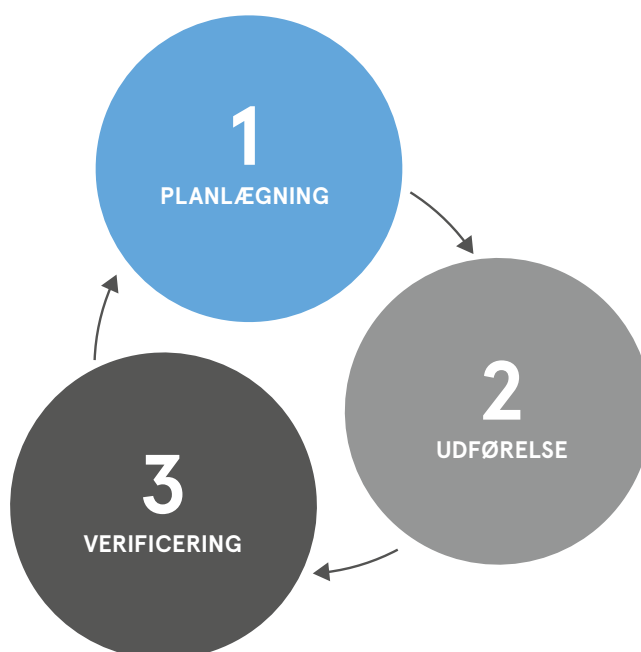
TETs bemærkninger tager udgangspunkt i følgende skala:

Bemærkninger	Baggrund for bemærkninger
»[...] giver ikke anledning til bemærkninger«	Anvendes når TET er enig med FE i, hvordan myndighederne generelt eller konkret administrerer loven.
»TET finder ikke på det foreliggende grundlag, at det er muligt at vurdere [...]«	Anvendes når TETs prøvelsesmuligheder er begrænset enten af faktiske eller juridiske forhold.
»TET finder det bemærkelsesværdigt [...]«	Anvendes om forhold i FE eller lovgivningen, som ikke stemmer overens med det almindelige eller umiddelbare indtryk, som en udenforstående har.
»TET finder det problematisk [...]«	Anvendes om forhold, hvor der ikke er konstateret egentlige lovbrud, men hvor der vurderes at være en stor risiko for, at forholdene kan føre til lovbrud eller hvor TET har været forhindret i at udøve sin virksomhed i en periode af en vis varighed.
»TET kan konstatere [...]«	Anvendes om forhold, hvor der er konstateret egentlige lovbrud af enkeltstående karakter eller brud på interne retningslinjer.
»TET finder det kritisabelt [...]«	Anvendes om forhold, hvor der er konstateret egentlige lovbrud af et ikke uvæsentligt omfang eller hvor TET har været forhindret i at udøve sin virksomhed i en længere periode.
»TET finder det overordentligt kritisabelt [...]«	Anvendes om forhold, hvor der er konstateret alvorlige lovbrud eller hvor TET har været forhindret i at udøve sin virksomhed i en længere periode, uden at FE har udvist vilje til at sikre den fornødne afhjælpning heraf.

1. Kontrolmetode

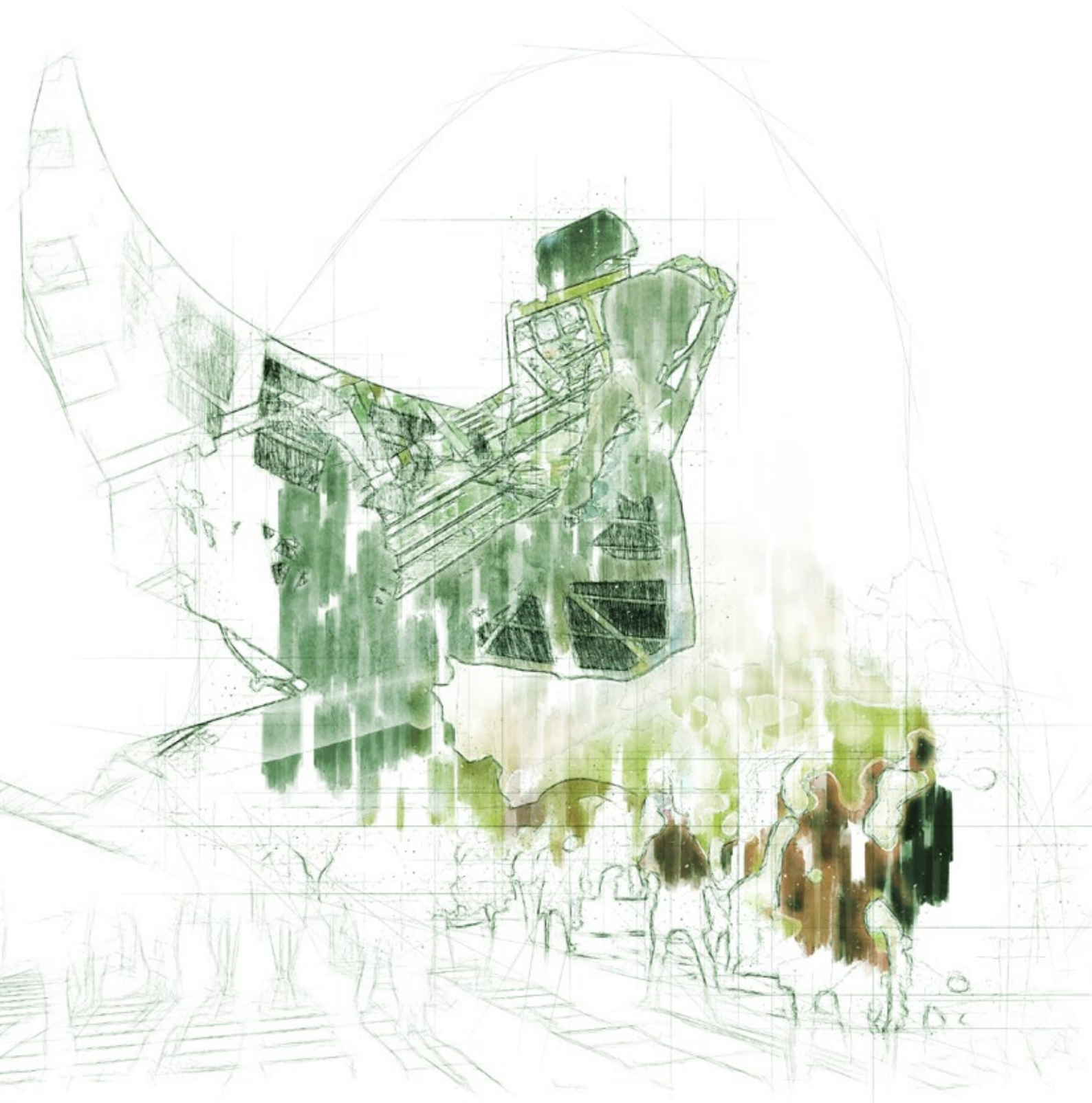
TET arbejder kontinuerligt med at forbedre de metoder, som tilsynet anvender i planlægningen og udførelsen af kontrollen af FE med henblik på, at kontrollen får den størst mulige effekt inden for de rammer, som er sat for tilsynets virke.

Kontrollen af FE består overordnet af følgende delelementer:

TETs 1) planlægning af kontroller for det kommende år sker på baggrund af en årlig risiko- og væsentlighedsvurdering af processer og systemer i FE. Formålet hermed er at vurdere risici for lovbrud i relation til FEs aktiviteter, der er omfattet af TETs kompetence. På baggrund heraf udarbejder TET risikoanalyser, som danner grundlag for udvælgelsen af det kommende års kontroller.

Formålet med risikoanalyserne er at sikre, at kontrollen fokuseres på de områder, hvor der er størst risiko for fejl, samt at der tages højde for andre relevante faktorer, eksempelvis områder hvor TETs kontrol fra lovgivers side er tillagt særlig vægt, såsom reglerne om lovlig politisk virksomhed.

Områder, hvor der vurderes at være en lav risiko for fejl, kontrolleres som hovedregel en gang hvert femte år med henblik på at skabe fuldstændighed i kontrollen af FE og sikre, at vurderingen af risiko for fejl på området fortsat er retvisende.

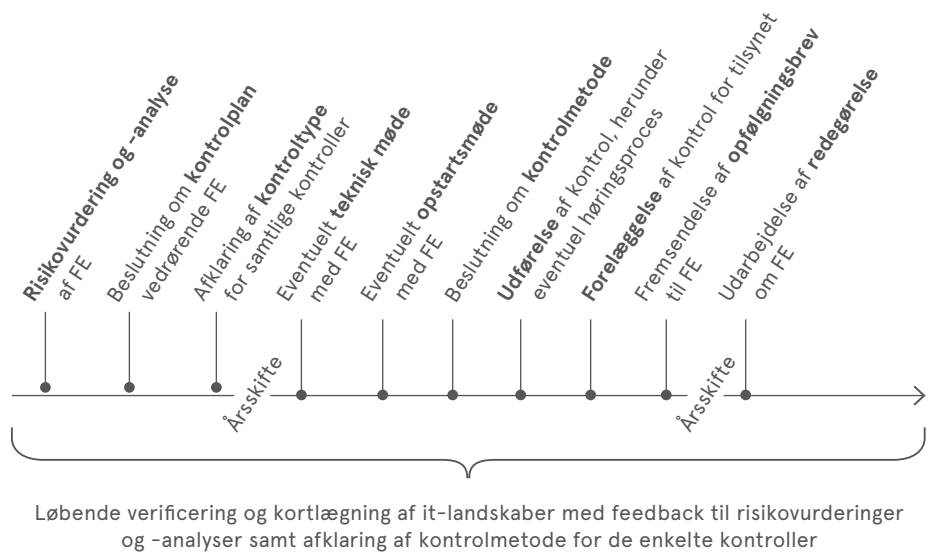
Kontrollen 2) udføres løbende hen over året på baggrund af TETs beslutning om kontrolplan vedrørende FE. TET fastlægger ikke metoder for de enkelte kontroller i forbindelse med udarbejdelsen af risikovurderinger og -analyser, hvorfor metodevalget skal afklares forud for igangsættelse af en specifik kontrol.

TET benytter en række forskellige metoder i kontrollen af de enkelte områder, heriblandt fuldstændig kontrol, tilfældige eller målrettede stikprøver, indholdsscreening, inspektioner og interviewbaseret kontroller.

Valget af kontrolmetode sker på baggrund af en konkret risikovurdering af kontrolområdet, erfaringer fra tidligere kontroller samt de faktiske forhold, som konstateres i forbindelse med den specifikke kontrol. I den sammenhæng afholder TET forud for en kontrol af ikke tidligere kontrollerede områder tekniske møder og opstartsmøder med relevante medarbejdere i FE med henblik på at sikre en tilstrækkelig efterretningsfaglig samt teknisk forståelse af området, således at kontrollen kan tilpasses og gennemføres hensigtsmæssigt.

Endelig foretager TET 3) verificering ved løbende kortlægning af FEs it-infrastruktur på server-, komponent- og applikationsniveau med henblik på at kunne foretage fuldstændige risikovurderinger af samtlige processer og systemer i tjenesten. Formålet med verificeringen er at sikre, at TETs kontrol beror på oplysninger fra FE, hvis rigtighed tilsynet har efterprøvet.

TETs virksomhed forløber på følgende måde:

TETs direkte adgang til FEs systemer sikrer, at tjenesten ikke kan forudse, hvilke sager og oplysninger der bliver genstand for kontrol. I nogle tilfælde er det imidlertid nødvendigt for TET at varsle FE om tidspunktet og metoden for en kontrol, eksempelvis hvis tilsynet skal have adgang til særlige fysiske lokaliteter eller skal interviewe specifikke medarbejdere.

TET deler forud for påbegyndelsen af årets kontroller sin risikoanalyse og kontrolplan med FE med henblik på at sikre åbenhed om tilsynets vurdering af forholdene i tjenesten. Åbenheden

giver endvidere FE mulighed for at tage højde for TETs kontrol i tilrettelæggelsen af tjenestens interne kontrol, hvilket bidrager til, at tilsynets kontrol og tjenestens interne kontrol samlet dækker en større del af tjenestens virksomhed. Endelig sikrer åbenheden, at FE kan afsætte tilstrækkelige ressourcer til at betjene TET.

TET udarbejder desuden en særskilt risikovurdering og -analyse specifikt for tilsynets opgaver i relation til FE efter den indirekte indsigtssordning, blandt andet med henblik på at sikre at tilsynets undersøgelser i forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt er effektive og relevante.

For yderligere information om TETs kontrolmetodik henvises til tilsynets offentliggjorte standarder herfor, som findes på tilsynets hjemmeside.

2. TETs kontrol

2.1 Sammenfatning af TETs kontrol i 2022

TET har i 2022 afsluttet 25 ud af 38 planlagte kontroller af FE.

Resultatet af TETs kontroller er beskrevet i deres helhed i afsnit 2.2. I det følgende fremhæves centrale og principielle dele af redegørelsen.

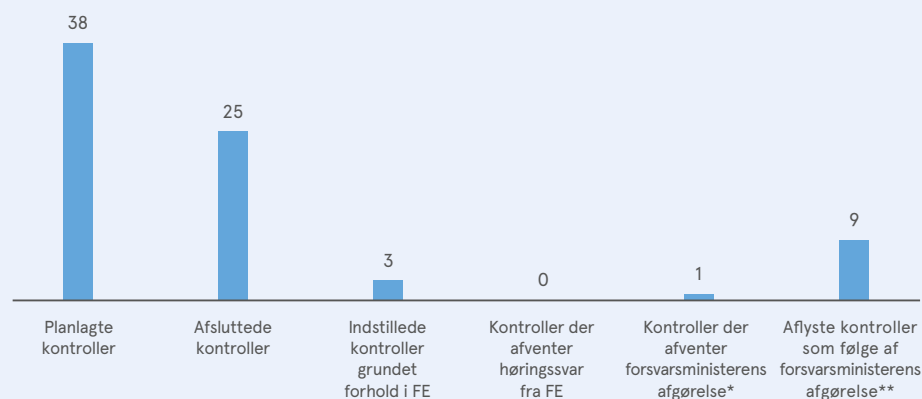
Det bemærkes, at nedenstående henvisninger alene udgør et mindre udsnit af TETs kontrol af FE i 2022. For det fulde billede af TETs kontrol af FE skal redegørelsen læses i sin helhed.

- ▶ 14 ud af 24 kontroller af FE gav ikke anledning til bemærkninger. Af de resterende 10 kontroller gav ingen anledning til bemærkninger om overordentligt kritisable forhold.
- ▶ TET fandt følgende kritisabelt:
 - ▷ At FE i 112 tilfælde behandlede oplysninger i et internt mailsystem, som burde være slettet i henhold til FE-lovens § 6, stk. 1 (afsnit 2.2.7).
 - ▷ At FE i 117 tilfælde behandlede oplysninger i et system til håndtering af tjenestens eksterne kommunikation, som burde være slettet i henhold til FE-lovens § 6, stk. 1 eller stk. 2 (afsnit 2.2.7).
- ▶ TET konstaterede følgende:
 - ▷ At FE i syv tilfælde uberettiget havde foretaget indhentning mod i Danmark hjemmehørende personer. TET noterede sig imidlertid, at FE selv konstaterede den uberettigede indhentning samme dag som den var iværksat, og at tjenesten straks herefter indstillede indhentningen (afsnit 2.2.1).
 - ▷ At FE i et system til opbevaring af rådata ikke kunne redegøre for, hvorvidt rådata overholdt slettefristen i FE-lovens § 6, stk. 2. Henset til det pågældende systems alder og oplysninger tidligere modtaget fra FE vurderede TET, at der blev opbevaret rådata i systemet i strid med FE-lovens § 6, stk. 2.

TET noterede sig, at FE på baggrund af kontrollen fremlagde en plan for sletning af rådata i systemet med henblik på at sikre, at der ikke fremover opbevares rådata i strid med FE-lovens § 6, stk. 2.

FE oplyste i marts 2023, at tjenesten havde slettet de pågældende rådata (afsnit 2.2.2).

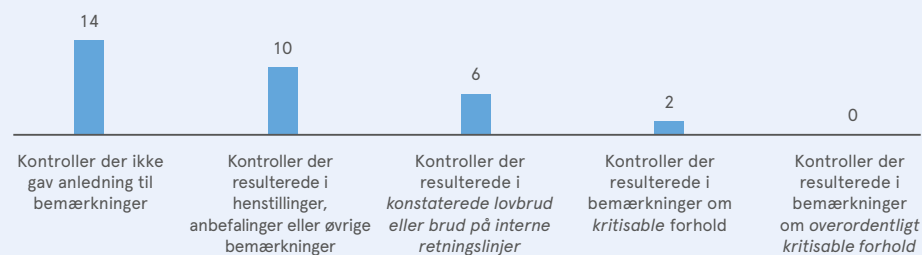
TETs kontrol af FE i 2022

* TETs kontrol af FEs behandlingssikkerhed baseret på ISO 27001-standarden, som blev forelagt forsvarsministeren i 2022. TET har i stedet foretaget en vurdering af behandlingssikkerheden i forbindelse med enkelte kontroller (se afsnit 2.2.9).

** TETs planlagte kontroller af FEs indhentning af rådata, som er aflyst som følge af forsvarsministerens afgørelse af 16. januar 2023 (se afsnit 3).

Resultater af TETs kontrol af FE i 2022

Note: Såfremt en kontrol har haft flere forskellige resultater, eksempelvis både henstillinger, konstateringer af lovbrud og bemærkninger om kritisable eller overordentligt kritisable forhold, vil disse tælle med under hver kategori.

- ▷ At FE i et system til opbevaring af rådata opbevarer en større mængde rådata med fejl i tidsstemplingen.

FE oplyste i forbindelse med kontrollen, at tjenesten ikke har indikationer eller forventning om, at den fejlbehæftede rådata er ældre end 15 år, samt at den fejlbehæftede rådata udgør en forholdsmæssigt meget lille andel af den samlede mængde rådata i systemet.

TET henstillede til, at FE for al rådata i systemet, som er påført et fejlagtigt indhentningstidspunkt, foretager en vurdering af, hvornår det pågældende rådata skal slettes, jf. FE-lovens § 6, stk. 2.

TET konstaterede herudover, at fejlene i tidsstemplingen har medført, at der er en risiko for, at der ved FEs søgning i rådata uberettiget kan være vist oplysninger vedrørende i Danmark hjemmehørende personer.

FE bemærkede efter at have modtaget TETs kontrolresultat, at risikoen for uberettiget visning af de pågældende oplysninger ved søgning i rådata efter tjenestens vurdering er meget eller forsvindende lille.

TET noterede sig, at FE i 2021 indførte mitigerende tiltag for at sikre, at der ikke fremover vil kunne opstå den type fejl, som udgør størstedelen af de konstaterede fejl i tidsstemplingen, og i forbindelse med kontrollen i 2022 indførte mitigerende tiltag for at minimere risikoen for, at den fejlagtige tidsstempling kan føre til uberettiget visning af rådata.

FE oplyste i april 2023, at tjenesten havde slettet eller berigtiget al fejlbehæftet rådata i systemet (afsnit 2.2.2).

- ▷ At FE i 11 ud af 76 udtrukne tilfælde (14 procent) uberettiget havde foretaget søgning i rådata (afsnit 2.2.3).
- ▷ At FE i ét tilfælde ikke havde slettet en sag, på trods af at tjenesten i 2019 besluttede, at sagen skulle slettes, idet der ikke var grundlag for at forlænge opbevaringen i henhold til FE-lovens § 6, stk. 3.

TET bemærkede over for FE, at tjenestens beslutning om unkladelse af sletning af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer senest skal ske ved udløbet af slettefristen i henhold til FE-lovens § 6, stk. 1.

TET anbefalede på baggrund heraf, at FE hurtigst muligt får foretaget en gennemgang af dele af det pågældende arkiv med henblik på at sikre, at FE-lovens § 6, stk. 1, overholdes (afsnit 2.2.5).

- ▶ TET fandt det problematisk at tilsynet i 2022 ikke var i stand til at foretage en effektiv kontrol af en betydelig mængde oplysninger, som FE opbevarer i tre drevstrukturer, idet der fortsat ikke var etableret en løsning som muliggør søgning i indholdet af drevstrukturerne.

TET og FE påbegyndte i 2018 en dialog om behovet for at etablere en løsning som muliggør søgning i indholdet af drevstrukturerne, og tjenesten igangsatte i begyndelsen af 2020 et arbejde med at etablere en sådan løsning. Der var imidlertid i første halvdel af 2022 ikke fremdrift i FEs projekt om etablering af en sådan løsning, hvilket tilsynet fandt meget utilfredsstillende.

TET vurderer, at FE fortsat udviser vilje til at sikre afhjælpning af de kritiserede forhold, herunder at tjenesten fra anden halvdel af 2022 har afsat ekstra ressourcer til at etablere løsningen, som aktuelt forventes færdiggjort i 2023 (afsnit 2.2.6).

- ▶ TET fandt ikke, at det på baggrund af de foreliggende oplysninger var muligt at vurdere, om FE i to systemer havde truffet de fornødne sikkerhedsforanstaltninger i henhold til FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3 (afsnit 2.2.9).
- ▶ TET har i 2022 endelig behandlet anmodninger fra 34 fysiske eller juridiske personer om at undersøge, om FE uberettiget behandlede oplysninger om dem. TET konstaterede i den forbindelse, at FE i fem tilfælde behandlede oplysninger om de pågældende personer, som ikke længere opfyldte behandlingsbetingelserne i FE-lovens § 4, stk. 1, eller § 5, stk. 1. Det skal i den forbindelse bemærkes, at FE ikke er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om nævnte behandlingsbetingelser fortsat er opfyldt. FE har på den baggrund slettet oplysningerne (afsnit 2.4.2).

2.2

Gennemførte kontroller af FE i 2022

Med henblik på at kontrollere at FE i forbindelse med behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer overholder reglerne i FE-loven, har TET i 2022 foretaget kontrol af tjenestens

- ▶ målrettede indhentning af oplysninger (SIGINT) (2.2.1),
- ▶ håndtering af rådata (2.2.2),
- ▶ søgning i rådata (2.2.3),
- ▶ netværksoperationer (CNO) (2.2.4),
- ▶ behandling af oplysninger vedrørende fysisk indhentning (HUMINT) (2.2.5),
- ▶ behandling af oplysninger på drev (2.2.6),
- ▶ behandling af oplysninger i kommunikationssystemer (2.2.7),
- ▶ videregivelse af oplysninger til samarbejdspartnere (2.2.8),
- ▶ behandlingssikkerhed (2.2.9) og
- ▶ interne kontrol (2.2.10).

Endvidere har TET i 2022 gennemført

- ▶ opfølgning på TETs kontrol af FE i 2021 (2.2.11) og
- ▶ tekniske undersøgelser og kortlægning af tjenestens it-landskab (2.2.12).

2.2.1

Kontrol af FEs målrettede indhentning af oplysninger (SIGINT)

FE foretager ved Signals Intelligence (SIGINT) målrettet indhentning af oplysninger på baggrund af forskellige selektorer, eksempelvis telefonnumre og e-mailadresser.

Den elektroniske indhentning sker fra såvel permanente indhentningsfaciliteter som midlertidige installationer opstillet i udlandet. SIGINT kræver omfattende og teknisk komplekse it-systemer til at behandle det indhentede materiale, hvilket skyldes, at mængden af kommunikation stiger med voldsom hast, samtidig med at der hele tiden udvikles nye teknologier.

FEs overholdelse af reglerne om indhentning af oplysninger indebærer i relation til målrettet elektronisk indhentning mod en i Danmark hjemmehørende person, at indhentningen skal ske på baggrund af en af tjenesten indhentet retskendelse, jf. FE-lovens § 3, stk. 3, eller efter anmodning fra PET på grundlag af en af denne tjeneste indhentet retskendelse. Indhentningen skal i disse tilfælde altid foretages inden for de rammer, der fremgår af retskendelsen.

Indhentning efter FE-lovens § 3, stk. 3, er betinget af, at den pågældende person opholder sig i udlandet, og at der er bestemte grunde til at formode, at personen deltager i aktiviteter, der kan indebære eller forøge en terrortrussel mod Danmark og danske interesser.

TET har i 2022 foretaget løbende kontrol af FEs målrettede indhentning mod dansk-relaterede selektorer.

TETs bemærkninger

TET konstaterede, at FE i syv tilfælde uberettiget havde foretaget indhentning mod i Danmark hjemmehørende personer. TET noterede sig, at FE selv konstaterede den uberettigede indhentning samme dag, som den var iværksat, og at tjenesten straks herefter indstillede indhentningen.

2.2.2

Kontrol af FEs håndtering af rådata

FE tilvejebringer ved sin elektroniske indhentning (SIGINT) meget store informationsmængder af ikke behandlede data (rådata). Rådata er kendetegnet ved, at det, indtil data udsættes for bearbejdning, ikke er muligt at afgøre, hvilke oplysninger der er indeholdt heri.

Rådata som tilvejebringes af FE skal som udgangspunkt slettes senest 15 år efter indhentningstidspunktet, jf. FE-lovens § 6, stk. 2. Behandlingsreglerne i FE-loven finder ikke i øvrigt anvendelse på rådata, førend disse data er blevet bearbejdet, og dermed ikke længere kan kategoriseres som rådata.

FE har herudover mulighed for at udtrække oplysninger fra rådata ved at foretage søgning heri, eksempelvis efter oplysninger vedrørende bestemte selektorer, eksempelvis telefonnumre og e-mailadresser.

Det er afgørende, at rådata under og efter indhentningen håndteres sådan, at der er sikkerhed for integriteten af oplysningerne heri, herunder i særlig grad at tidsstemplingen af rådata er korrekt. Korrekt tidsstempling af rådata medfører, at FE kan foretage søgning i eller sletning af rådata i overensstemmelse med henholdsvis FE-lovens § 3, stk. 3, jf. § 3 a, stk. 3, og FE-lovens § 6, stk. 2.

TET har i 2022 foretaget kontrol af to af FEs systemer til opbevaring af rådata.

TETs bemærkninger

TET konstaterede, at FE ikke kunne redegøre for, hvorvidt rådata i et af de kontrollerede systemer overholdt slettefristen i FE-lovens § 6, stk. 2. TET vurderede at der blev opbevaret rådata i systemet i strid med FE-lovens § 6, stk. 2, henset til det pågældende systems alder og oplysninger tidligere modtaget fra FE.

TET noterede sig, at FE på baggrund af kontrollen fremlagde en plan for sletning af rådata i systemet med henblik på at sikre, at der ikke fremover blev opbevaret rådata i strid med FE-lovens § 6, stk. 2.

FE oplyste i marts 2023, at tjenesten havde slettet de pågældende rådata.

TET konstaterede ved sin kontrol af det andet af de kontrollerede systemer til opbevaring af rådata, at der var fejl i tidsstemplingen i en større mængde rådata, som blev opbevaret i systemet.

FE oplyste i forbindelse med kontrollen, at tjenesten ikke har indikationer eller forventning om, at den fejlbehæftede rådata er ældre end 15 år, samt at den fejlbehæftede rådata udgør en forholdsmæssigt meget lille andel af den samlede mængde rådata i systemet.

TET oplyste, at det er tilsynets vurdering, at det er FEs ansvar til en hver tid at kunne redgøre for, at rådata behandles i overensstemmelse med slettefristen. Såfremt FE ikke kan fremvise et retvisende indhentningstidspunkt for rådata og ikke på anden måde kan godtgøre, at rådata overholder slettefristen, skal den pågældende rådata derfor som udgangspunkt slettes.

TET henstillede på den baggrund til, at FE for al rådata i systemet, som er påført et fejlagtigt indhentningstidspunkt, foretager en vurdering af, hvornår det pågældende rådata skal slettes, jf. FE-lovens § 6, stk. 2.

Hvilken betydning har tidsstempling af rådata?

Når FE indhenter rådata, vil der typisk af denne data fremgå en tidsstempling, som angiver hvornår det pågældende rådata er tilvejebragt.

Tidsstempling af rådata har betydning for, hvordan FE kan sikre, at tjenesten overholder FE-lovens regler for søgning i rådata og sletning af rådata.

Betydningen af tidsstempling ved søgning i rådata

FEs virksomhed er rettet mod forhold i udlandet, og der foretages derfor som udgangspunkt ikke søgning i rådata rettet mod i Danmark hjemmehørende personer. Når FE i visse tilfælde alligevel foretager søgning i rådata rettet mod i Danmark hjemmehørende personer, vil dette altid skulle ske på baggrund af retskendelse, som er indhentet af FE eller PET. Retskendelserne vil ofte indeholde et specifikt tidsrum, som indgrebet må foretages inden for.

For at overholde retskendelsernes indhold vil FE foretage en tidsafgrænsning af de søgninger, som foretages på baggrund af retskendelsen.

Såfremt der er fejl i tidsstemplingen af den rådata der søges i, vil der imidlertid være risiko for, at der ved søgningen vises data, som i realiteten vedrører en anden periode end den, som FE ved retskendelsen er berettiget til at fremsøge.

Betydningen af tidsstempling ved sletning af rådata

Tidsstemplet vil naturligt danne udgangspunktet for vurderingen af, hvornår der skal ske sletning af rådata i henhold til FE-lovens § 6, stk. 2. Hvis rådata ikke har et pålideligt tidsstempel, kan der derimod opstå tvivl om, hvor længe den pågældende rådata kan opbevares.

Efter omstændighederne vil det imidlertid også på andre måder kunne godtgøres, at rådata overholder slettefristen.

TET konstaterede herudover, at fejlene i tidsstemplingen har medført, at der er en risiko for, at der ved FEs søgning i rådata uberettiget kan være vist oplysninger vedrørende i Danmark hjemmehørende personer.

FE bemærkede efter at have modtaget TETs kontrolresultat, at risikoen for uberettiget visning af de pågældende oplysninger ved søgning i rådata efter tjenestens vurdering er meget eller forsvindende lille.

TET noterede sig herudover, at FE i 2021 indførte mitigerende tiltag for at sikre, at der ikke fremover vil kunne opstå den type fejl, som udgør størstedelen af de konstaterede fejl i tidsstemplingen, og at tjenesten i 2022 indførte mitigerende tiltag for at minimere risikoen for, at den fejlagtige tidsstempling kan føre til uberettiget visning af rådata.

FE oplyste i april 2023, at tjenesten havde gennemgået den fejlbehæftede rådata med henblik på at foretage en vurdering af slettefristens indtræden. Det er herefter FEs vurdering, at intet af det fejlbehæftede data i det pågældende system havde overskredet slettefristen i FE-lovens § 6, stk. 2. FE oplyste endvidere, at tjenesten havde slettet eller berigtiget al rådata, som var påført et fejlagtigt indhentningstidspunkt.

2.2.3

Kontrol af FEs søgning i rådata

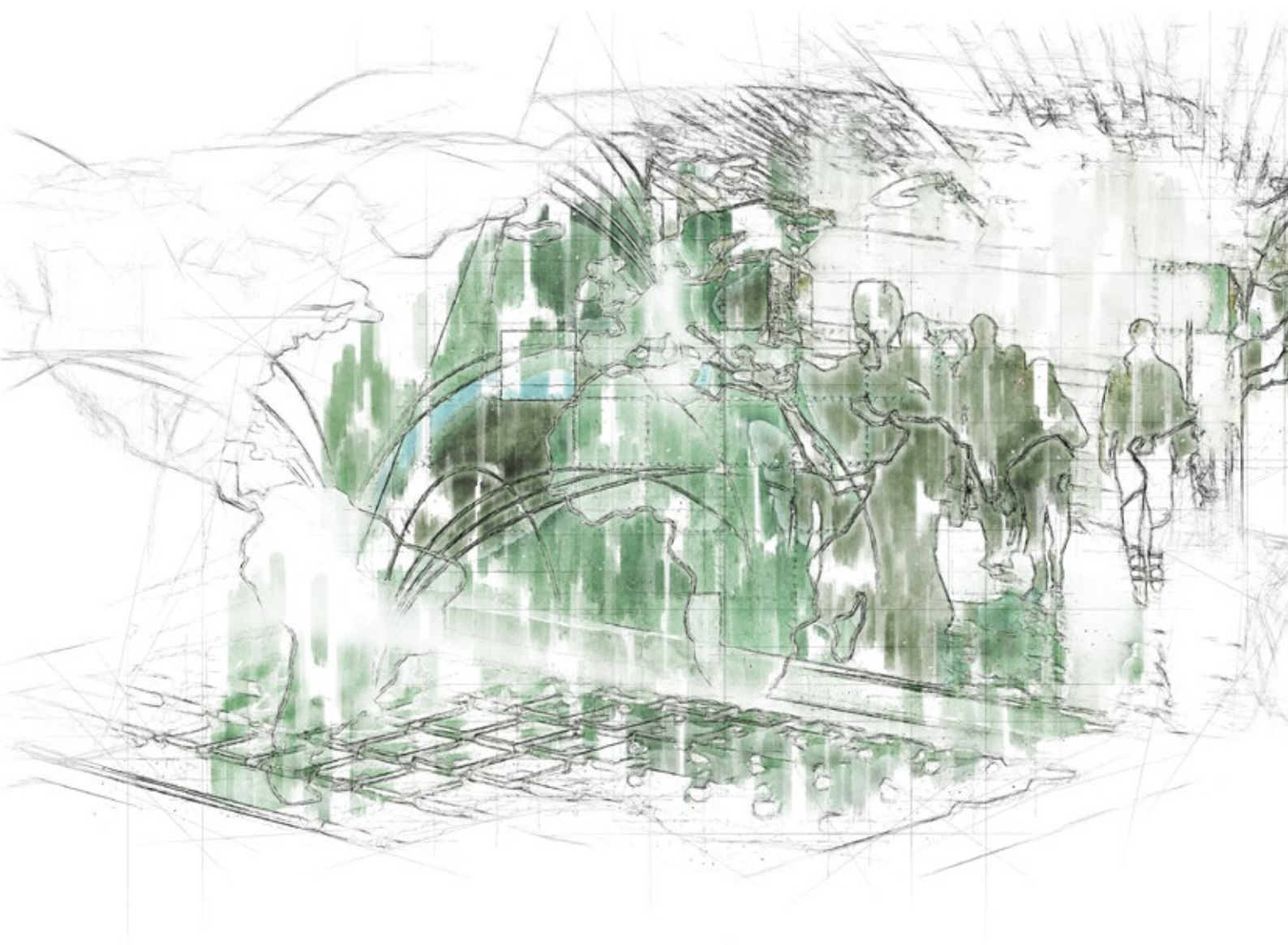
Som beskrevet i afsnit 1.2.1 tilvejebringer FE ved sin elektroniske indhentning – Signals Intelligence (SIGINT) – meget store informationsmængder af ikke behandlede data (rådata). Rådata er kendetegnet ved, at det, indtil data udsættes for bearbejdning, ikke er muligt at afgøre, hvilke oplysninger der er indeholdt heri. En del af FEs bearbejdning foregår ved fremsøgning af specifikke oplysninger indeholdt i rådata.

FE må ikke af egen drift foretage søgning i rådata, hvis resultatet må forudses i overvejende grad at blive oplysninger om identificerbare i Danmark hjemmehørende personer, medmindre søgningen sker på baggrund af en af tjenesten indhentet retskendelse, jf. FE-lovens § 3, stk. 3. FE kan herudover foretage sådanne søgninger efter anmodning fra PET på grundlag af en af denne tjeneste indhentet retskendelse. Søgningen i rådata skal i disse tilfælde altid foretages inden for de rammer, der fremgår af retskendelsen. Søgning i rådata på baggrund af kendelser, som alene vedrører en bestemt periode, skal eksempelvis være tidsafgrænset alene til den pågældende periode.

Såfremt FE foretager søgning i rådata, hvis resultat må forudses i overvejende grad at indeholde oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, uden at tjenesten har et lovligt grundlag for søgningen, vil den pågældende søgning være uberettiget. Årsagen til, at der uberettiget foretages søgning i rådata, kan blandt andet være manglende tidsafgrænsning i henhold til retskendelser, manglende frasortering af dansk-relaterede selektorer (eksempelvis telefonnumre) forinden samlet søgning på en længere række af selektorer, tastefejl eller søgning på selektorer, som ikke længere blev anvendt af en målperson.

FE estimerer, at tjenesten i 2022 har foretaget omkring 1,3 millioner søgninger i rådata. FE har ved tjenestens interne kontrol identificeret 333 søgninger rettet mod i Danmark hjemmehørende personer, hvoraf 37 tilfælde (11 procent) er identificeret af tjenesten som uberettigede søgninger i rådata.

TET har i 2022 løbende foretaget kontrol af FEs søgning i rådata.

På grundlag af loglister fra FEs systemer, der anvendes til søgning i rådata, har TET indledningsvist foretaget en maskinel filtrering af tjenestens søgninger med henblik på at isolere de søgninger, der kan have relation til Danmark, og derefter frasorteret falske positive (søgninger i rådata, der maskinelt er filtreret som dansk-relaterede, men ved nærmere gennemgang viser sig ikke at være det). Den maskinelle filtrering er nødvendig, idet dansk-relaterede søgninger som nævnt udgør en relativt lille del af den samlede mængde søgninger i rådata, som FE foretager.

Af de identificerede dansk-relaterede søgninger, som FE havde foretaget, anmodede TET efter en konkret vurdering tjenesten om uddybende bemærkninger.

TETs bemærkninger

TET konstaterede, at FE i 11 ud af 76 kontrollerede tilfælde (14 procent) uberettiget havde foretaget søgning i rådata, idet tjenesten havde søgt i sådanne data, uden at søgningen skete på vegne af PET inden for rammerne af en af PET indhentet retskendelse, og uden at FE selv havde indhentet retskendelse hertil, jf. FE-lovens § 3, stk. 3.

De uberettigede søgninger var i 6 ud af 11 tilfælde ligeledes blevet konstateret af FE i forbindelse med tjenestens interne kontrol. De resterende 5 uberettigede søgninger var ikke omfattet af FEs interne kontrol.

2.2.4

Kontrol af FEs netværksoperationer (CNO)

FEs netværksindhentning – også benævnt Computer Network Exploitation (CNE) – er aktiv elektronisk indhentning af oplysninger mod computernetværk, lukkede netfora, it-systemer og computere.

FE kan herudover støtte Forsvaret med offensive militære cyberoperationer – også benævnt cyberangreb eller Computer Network Attacks (CNA) – hvor formålet kan være at angribe en modstanders digitale infrastruktur.

TET foretager ikke tilsyn med magtanvendelsen, men med den behandling af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer samt håndtering af rådata, som måtte blive gennemført i forbindelse med en operation.

FEs netværksindhentning og militære cyberoperationer benævnes samlet som netværksoperationer eller Computer Network Operations (CNO).

TET har i 2022 foretaget kontrol af FE anvendelse af CNO med fokus på tjenestens håndtering af rådata tilvejebragt i forbindelse hermed.

TETs bemærkninger

TETs kontrol af FEs netværksoperationer gav ikke anledning til bemærkninger.

2.2.5

Kontrol af FEs behandling af oplysninger vedrørende fysisk indhentning (HUMINT)

FE foretager fysisk indhentning af oplysninger ved brug af føringsofficerer, der skaffer oplysninger fra andre personer eller kilder – også kaldet Human Intelligence (HUMINT).

Oplysninger som er indhentet af FE ved brug af føringsofficerer er som udgangspunkt omfattet af de samme behandlingsregler, der gælder for tjenestens øvrige oplysninger. FE

opretholder imidlertid et særligt højt niveau af sikkerhed og hemmeligholdelse vedrørende de kilder, som anvendes af tjenesten.

TET har i 2022 foretaget kontrol af FEs behandling af oplysninger i et af tjenestens arkiver, som anvendes til opbevaring af oplysninger tilvejebragt ved fysisk indhentning.

TETs bemærkninger

TET konstaterede, at FE i ét tilfælde ikke havde slettet en sag, på trods af at tjenesten i 2019 havde besluttet, at sagen skulle slettes, idet der ikke var grundlag for at forlænge opbevaringen i henhold til FE-lovens § 6, stk. 3.

TET bemærkede over for FE, at tjenestens beslutning om unkladelse af sletning af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer senest skal ske ved udløbet af slettefristen i henhold til FE-lovens § 6, stk. 1. TET anbefalede på baggrund heraf, at FE hurtigst muligt får foretaget en gennemgang af dele af det pågældende arkiv med henblik på at sikre, at FE-lovens § 6, stk. 1, overholdes.

TET og FE drøftede i forlængelse af kontrollen hvilke krav, der stilles til tjenestens orientering af tilsynet ved forlængelse af opbevaring af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer i henhold til FE-lovens § 6, stk. 3. TET orienterede i den forbindelse FE om, at tilsynet fortsat finder, at orienteringen som minimum skal gøre det muligt for tilsynet at identificere, hvilke oplysninger der er tale om, samt de konkrete forhold, som ligger til grund for tjenestens vurdering. I de tilfælde, hvor FE har foretaget en vurdering af, hvornår begrundelsen for unkladelse af sletning forventes ikke længere at være til stede, har TET tillige behov for at blive orienteret herom.

2.2.6

Kontrol af FEs behandling af oplysninger på drev

FE anvender drev til opbevaring af oplysninger i forbindelse med mange forskellige dele af tjenestens virksomhed.

TET havde i 2022 planlagt at foretage kontrol af fire forskellige drevstrukturer i FE.

TETs bemærkninger

TET fandt det problematisk, at tilsynet vedrørende tre af FEs drevstrukturer, der indeholder en betydelig mængde oplysninger, ikke var i stand til at foretage en effektiv kontrol af tjenestens behandling af oplysninger, idet der fortsat ikke var etableret en løsning som muliggør søgning i indholdet af drevstrukturerne.

For at FE kan sikre, at FE-lovens bestemmelser overholdes, samt for at TET kan foretage en tilfredsstillende kontrol heraf, vurderede tilsynet, at det er nødvendigt, at der etableres en mulighed for at foretage søgning i indholdet af drevstrukturerne. Dette gælder eksempelvis sletning af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, jf. FE-lovens § 6, stk. 1, samt i relation til borgeres anmodning om indsigt i henhold til FE-lovens § 10. TET har ved vurderingen blandt andet lagt vægt på omfanget og varigheden af den behandling, som foretages.

TET og FE påbegyndte i 2018 en dialog om behovet for at etablere en løsning som muliggør søgning i indholdet af drevstrukturerne, og tjenesten igangsatte i begyndelsen af 2020 et arbejde med at etablere en sådan løsning. Der var imidlertid i første halvdel af 2022 ikke fremdrift i FEs projekt om etablering af en sådan løsning, hvilket TET fandt meget utilfredsstillende.

TET vurderede, at FE har udvist vilje til at sikre afhjælpning af de kritiserede forhold, herunder at tjenesten siden anden halvdel af 2022 har afsat ekstra ressourcer til at etablere løsningen, som aktuelt forventes færdiggjort i 2023.

TETs kontrol af FEs behandling af oplysninger i en yderligere drevstruktur gav ikke anledning til bemærkninger.

2.2.7

Kontrol af FEs behandling af oplysninger i kommunikationssystemer

FE indgår i bilaterale og multilaterale samarbejder med efterretningstjenester i udlandet, hvor tjenesterne udveksler oplysninger af efterretningsmæssig karakter. Udveksling om indhentningsmetoder, teknologier, kapaciteter samt specifikke oplysninger sker med henblik på, at FE i sidste ende modtager oplysninger fra partnerne, der i vidt omfang indgår i tjenestens analyser og derigennem i en betydelig del af de produkter, som tjenesten udarbejder.

FE anvender ligeledes forskellige kommunikations- eller mailsystemer, som muliggør at medarbejdere i forskellige dele af tjenesten kan udveksle oplysninger.

TET har i 2022 foretaget kontrol af FEs behandling af oplysninger i et internt mailsystem samt et system til håndtering af ekstern kommunikation.

TETs kontrol af de to systemer var fokuseret på kommunikation, som var modtaget mere end 15 år før tilsynets kontrol.

TET anmodede på den baggrund FE om at forholde sig til en række spørgsmål vedrørende den fremfundne kommunikation, i de tilfælde hvor tilsynet havde vurderet, at kommunikationen indeholdt oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer. FE blev blandt andet anmodet om at forholde sig til, om oplysningerne i den pågældende kommunikation burde have været slettet, jf. FE-lovens § 6, stk. 1, herunder om der inden for de seneste 15 år af tjenesten var tilvejebragt nye oplysninger, som indholdsmæssigt vedrørte den samme sag.

FE oplyste vedrørende begge systemer, at den kommunikation, som tilsynet havde stillet spørgsmål til, kunne slettes uden videre, henset til de var sendt eller modtaget før den 1. januar 2008. FE besvarede i forbindelse med TETs høring ikke tilsynets spørgsmål om, hvorvidt oplysningerne efter tjenestens vurdering burde have været slettet.

For så vidt angik det interne mailsystem oplyste FE, at tjenesten generelt vurderede, at det ikke var nødvendigt at gemme de pågældende mails i mailsystemet. FE foretog i den forbindelse ikke en gennemgang af de pågældende mails med henblik på konkret at vurdere, hvorvidt de alle indeholdt oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer. FE foretog tillige ikke en konkret vurdering af, hvorvidt der i givet fald er tilvejebragt nye oplysninger, der indholdsmæssigt vedrører samme sag, inden for de seneste 15 år, således at de pågældende oplysninger ikke burde have været slettet.

For så vidt angår systemet til håndtering af ekstern kommunikation vurderede FE generelt, at en fortsat opbevaring af de pågældende oplysninger i systemet ikke var nødvendig. FE foretog i den forbindelse ikke en konkret vurdering af, om oplysningerne indeholdt oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer. FE foretog tillige ikke en konkret vurdering af, hvorvidt der i givet fald er tilvejebragt nye oplysninger, der indholdsmæssigt vedrører samme sag inden for de seneste 15 år, således at de pågældende oplysninger ikke skulle have været slettet.

TETs bemærkninger

TET fandt det kritisabelt, at FE i 112 tilfælde behandlede oplysninger i et internt mailsystem, som burde være slettet i henhold til FE-lovens § 6, stk. 1, idet tilsynet vurderede, at de pågældende oplysninger vedrørte i Danmark hjemmehørende personer. TET vurderede, at oplysningerne burde have været slettet i henholdsvis 2017, 2019, 2020, 2021 og 2022.

TET fandt det kritisabelt, at FE i 24 tilfælde behandlede oplysninger i et system til håndtering af tjenestens eksterne kommunikation, som burde have været slettet i henhold til FE-lovens § 6, stk. 1, idet tilsynet vurderede, at de pågældende oplysninger vedrørte i Danmark hjemmehørende personer, samt i 93 tilfælde behandlede oplysninger, som burde have været slettet i henhold til FE-lovens § 6, stk. 2. TET vurderede, at oplysningerne burde have været slettet i henholdsvis 2019, 2020 og 2022.

TET lagde for de oplysninger, som er omfattet af slettefristen i FE-lovens § 6, stk. 1, til grund at der ikke inden for de seneste 15 år er tilvejebragt nye oplysninger, som indholdsmæssigt vedrører den samme sag, idet FE ikke på baggrund af tilsynets høring havde oplyst, at dette var tilfældet.

2.2.8

Kontrol af FEs videregivelse af oplysninger til samarbejdspartnere

FE indgår i bilaterale og multilaterale samarbejder med efterretningstjenester i udlandet, hvor tjenesterne udveksler oplysninger af efterretningsmæssig karakter. Udveksling om indhentningsmetoder, teknologier, kapaciteter samt specifikke oplysninger sker med henblik på, at FE i sidste ende modtager oplysninger fra partnerne, der i vidt omfang indgår i tjenestens analyser og derigennem i en betydelig del af de produkter, som tjenesten udarbejder.

FE videregiver tillige oplysninger til nationale samarbejdspartnere, eksempelvis PET og øvrige myndigheder inden for Forsvarsministeriets område.

TET har i 2022 foretaget kontrol af to systemer, som anvendes af tjenesten til at videregive oplysninger til samarbejdspartnere.

TETs bemærkninger

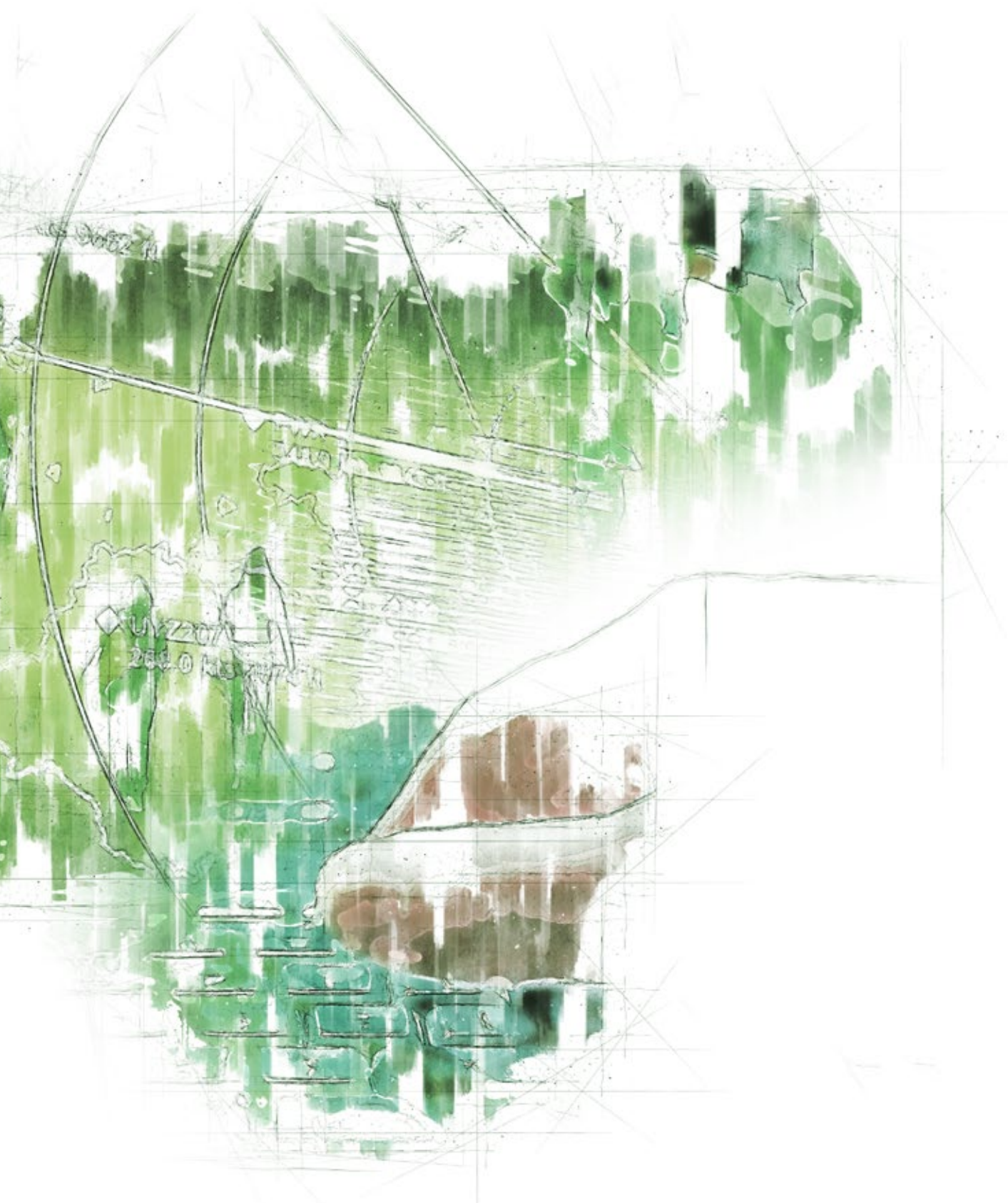
TETs kontrol af FEs videregivelse af oplysninger til samarbejdspartnere gav ikke anledning til bemærkninger.

2.2.9

Kontrol af FEs overholdelse af reglerne om behandlingssikkerhed

FE er i henhold til § 3 i bekendtgørelse nr. 1028 af 11. juli 2018 om behandlingssikkerhed ved Forsvarets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger (FE-sikkerhedsbekendtgørelsen) forpligtet til at træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, og mod at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med FE-loven.

Ved vurderingen af, om FE opfylder kravene til sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med behandlingen af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, har TET siden 2015 – udover bestemmelserne i FE-sikkerhedsbekendtgørelsen – henset til ISO 27001-standarden ved fortolkningen af bestemmelserne i sikkerhedsbekendtgørelsen, idet det har været tilsynets vurdering, at dette er den mest hensigtsmæssige måde at foretage kontrollen, da tjenesten allerede er forpligtiget til at implementere ISO 27001-standarden, og da der i høj

UYZZ07
254.0

EXHIBIT

2003

grad er sammenfald mellem kravene i ISO 27001-standarden og databeskyttelsesrettens krav til behandlingssikkerhed.

FE har i forbindelse med kontrollen af behandlingssikkerhed i 2021 (tidligere af TET benævnt som kontrol af informationssikkerhed) oplyst, at der efter tjenestens opfattelse kan være tvivl om, i hvilket omfang implementeringen af ISO 27001-standarden bør være omfattet af TETs kontrol. Resultatet af kontrollen er nærmere beskrevet i TETs redegørelse vedrørende kontrollen af FE i 2021 (afsnit 1.2.8).

FE har ved brev af 3. maj 2022 anmodet forsvarsministeren om at tage stilling til, hvorvidt TET ved sin kontrol af tjenestens behandlingssikkerhed kan anvende ISO 27001-standarden til at udfylde de overordnede forpligtelser, som fremgår af FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3.

TETs kontrol af FEs behandlingssikkerhed i 2022 har på den baggrund ikke som tidligere år taget udgangspunkt i ISO 27001-standarden, idet tilsynet fortsat afventer forsvarsministerens afgørelse på tjenestens henvendelse af 3. maj 2022.

TET har i forhold til to systemer i 2022 imidlertid stillet uddybende spørgsmål om, hvordan FE sikrer at behandling i de pågældende systemer sker i overensstemmelse med kravene i FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3.

FE er i den forbindelse anmodet om at oplyse:

- ▶ Hvilke foranstaltninger FE har iværksat for at sikre, at behandling af oplysninger i systemerne sker i overensstemmelse med FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3.
- ▶ Hvorvidt FE har foretaget en risikovurdering af behandlingssikkerheden for oplysninger, som behandles i systemerne.

FE har henvist til tjenestens initiativer på ISO 27001-området, der også indeholder en række krav til behandlingssikkerhed, som dokumentation for, hvilke foranstaltninger FE blandt andet har iværksat for at sikre behandlingssikkerhedsniveauet.

FE har desuden oplyst, at tjenesten ikke mener, at FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3 indeholder en retlig forpligtelse for FE til at foretage risikovurderinger på systemniveau ved etableringen af systemer inden for den eksisterende it-infrastruktur.

TETs bemærkninger

TET oplyste, at tilsynet ikke er enig i FEs vurdering af, at det ikke har været hensigten med FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3, at fastsætte konkrete retlige krav til FEs behandlingssikkerhed.

Endvidere oplyste TET, at det er tilsynets vurdering, at FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3 – ligesom den tidligere gældende § 41, stk. 3, i persondataloven – konkret forpligter FE til at træffe de fornødne tekniske og organisatoriske forholdsregler, som sikrer mod de i bestemmelsen beskrevne risici.

Det fremgår af de særlige bemærkninger til persondatalovens § 41, stk. 3, at det forudsættes, at foranstaltningerne under hensyn til det aktuelle tekniske niveau og de omkostninger, som er forbundet med deres iværksættelse, vil tilvejebringe et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau i forhold til de risici, som behandlingen indebærer, og arten af de oplysninger som skal beskyttes.

TET vurderede på den baggrund, at FE i de tilfælde, hvor tjenesten foretager behandling af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, er forpligtet til at foretage en

vurdering af, hvilke foranstaltninger der kan tilvejebringe et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau. Vurderingen vil skulle tage højde for de risici, som behandlingen indebærer, og arten af de oplysninger som skal beskyttes, under hensyntagen til det aktuelle tekniske niveau og de omkostninger, som er forbundet med deres iværksættelse. Når FE har gennemført vurderingen, vil tjenesten herefter være forpligtet til at sikre, at de pågældende foranstaltninger bliver implementeret for den pågældende behandling.

TET vurderede, at det er en forudsætning for TETs kontrol af FEs overholdelse af FE-sikkerhedsbekendtgørelsen, at tjenesten dokumenterer sin vurdering af, hvilke foranstaltninger tjenesten finder nødvendige at implementere med henblik tilvejebringe et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau i forhold til de risici, som behandlingen indebærer, og arten af de oplysninger som skal beskyttes.

Efter TETs vurdering betyder det forhold, at der ikke i bekendtgørelsen er fastsat nogen mere konkret udmøntning af de krav som skal være opfyldt, svarende til den tidligere gældende bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (sikkerhedsbekendtgørelsen), ikke, at FE ikke er forpligtet til at sikre en tilstrækkelig behandlingssikkerhed i overensstemmelse med rammebestemmelsen i FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3.

TET fandt ikke, at det på baggrund af de foreliggende oplysninger var muligt at vurdere, om FE i de to systemer havde truffet de fornødne sikkerhedsforanstaltninger i henhold til FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3.

FE oplyste efter kontrollen, at tjenestens besvarelse skal forstås sådan, at de tiltag, som er implementeret på tværs af systemporteføljen, efter tjenestens vurdering generelt kan antages at leve op til kravene i FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3.

FE oplyste på baggrund af kontrollen, at tjenesten er uenig i TETs vurdering, hvorfor tjenesten vil forelægge sagen for forsvarsministeren til afgørelse.

FEs overholdelse af reglerne om behandlingssikkerhed vil fortsat være et fokuspunkt for TET.

2.2.10

Kontrol af FEs interne kontrol

FE foretager løbende en intern kontrol af tjenestens overholdelse af konkrete dele af FE-loven. Til brug for tilrettelæggelsen af den interne kontrol udarbejder FE årligt en risikoanalyse af tjenestens overholdelse af lovkrav samt en plan for den interne kontrol i det følgende år. FE orienterer løbende TET om tilrettelæggelsen af den interne kontrol samt resultatet heraf, herunder ved fremsendelse af tjenestens risikoanalyse og kontrolplan.

TET har i 2022 foretaget kontrol af FEs interne kontrol. Kontrollen omfattede FEs interne kontrol samt tjenestens planlægning heraf for 2023.

FE har i maj 2022 orienteret TET om tjenestens

- ▶ risikoanalyse vedrørende overholdelse af lovkrav og
- ▶ kontrolplan for 2023.

FE har derudover løbende orienteret TET om tjenestens interne kontrol.

TETs bemærkninger

TET kontrol af FEs interne kontrol gav ikke anledning til bemærkninger.

2.2.11

Opfølgning på TETs kontrol af FE i 2021

TET foretager årligt kontrol af, om FE har gennemført de handlinger, som tjenesten på baggrund af tilsynets kontrol i det foregående år tilkendegav at ville gennemføre.

TET har i 2022 foretaget opfølgning på tilsynets kontrol af FE i 2021.

TET har foretaget en gennemgang af de oplysninger, som FE i forbindelse med tilsynets kontroller i 2021 erklærede sig enig i at slette samt tjenestens opfølgning på de anmodninger og anbefalinger, som tilsynet har afgivet over for tjenesten på baggrund af tilsynets kontroller i 2021. Gennemgangen skete endvidere med henblik på at konstatere, om FE havde foretaget de ændringer, som tjenesten i forbindelse med kontrollerne i 2021 havde tilkendegivet over for TET, at tjenesten ville foretage. TET foretog herefter løbende i 2022 opfølgning med FE vedrørende status på de aktiviteter, som endnu ikke var gennemført af tjenesten.

TETs bemærkninger

TETs opfølgning på kontrollen af FE i 2021 viste, at tjenestens i ét tilfælde endnu ikke havde gennemført de handlinger, som tjenesten på baggrund af tilsynets kontrol i 2021 havde tilkendegivet ville blive gennemført. FE oplyste i forbindelse med kontrollen, at arbejdet hermed fortsat pågår.

FE oplyste efter afslutningen af kontrollen, at det pågældende arbejde nu er afsluttet.

2.2.12

TETs tekniske undersøgelser og kortlægning af FEs it-landskab

FEs it-systemer og underliggende databaser, hvori der behandles oplysninger, udgør et komplekst og dynamisk landskab af forskellige teknologier og datatyper. For at kunne navigere i dette komplekse it-landskab og løse TETs primære opgaver, har tilsynet i 2022 gennemgået og verificeret omfattende dele af FEs it-landskab, og arbejder løbende med at sikre et ajourført kendskab til tjenestens systemer.

Det er en forudsætning for meningsfuld kontrol af FE, at TET har kendskab til tjenestens samlede it-infrastruktur, således at kontrollen kan målrettes de dele af infrastrukturen, som udgør størst risiko for behandling i strid med FE-lovgivningen.

TET har i 2022 foretaget valideringskontroller og inspektioner af FEs it-infrastruktur ved inspektion af et antal systemer, som TET umiddelbart vurderede ikke skulle være en del af tilsynets almindelige kontroller, med henblik på at afdække om den umiddelbare vurdering heraf var retvisende.

2.3

FEs orientering af TET

Det følger af lovforslagets bemærkninger til FE-loven, at FE løbende skal orientere TET om anvendelsen af en række bestemmelser i loven. FE skal således orientere TET om

- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af lovens § 6, stk. 3, om at undlade at slette oplysninger, som har nået slettefristen på 15 år i bestemmelsens stk. 1 og 2,
- ▶ alle væsentlige spørgsmål vedrørende tjenestens behandling af oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer og
- ▶ nye administrative retningslinjer, som udstedes i medfør af lovens § 1, stk. 5, § 4, stk. 3, og § 5, stk. 3.

FE har løbende orienteret TET om tjenestens anvendelse af bestemmelserne.

2.4 Anmodninger om indsigt efter FE-lovens §§ 9 og 10

2.4.1 TETs behandling af anmodninger

Når en i Danmark hjemmehørende fysisk eller juridisk person anmoder TET om at undersøge, hvorvidt FE uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, foretager tilsynet en undersøgelse heraf hos tjenesten, hvor tilsynet har adgang til enhver oplysning og alt materiale, der er af betydning for tilsynets virksomhed.

Det kan være både ressourcekrævende og kompliceret at afdække alle oplysninger, som FE måtte behandle om en person, men TET bestræber sig på at fremsøge alle oplysninger, som tjenesten måtte behandle om en person, der anmoder om indirekte indsigt.

Når undersøgelserne er tilendebragt, vurderer TET, om FE efter tilsynets opfattelse uberettiget behandler oplysninger om den pågældende person. Finder TET, at dette er tilfældet, pålægger tilsynet FE at slette oplysningerne. Når TET har sikret, at der herefter ikke længere uberettiget behandles oplysninger om den pågældende, besvarer tilsynet henvendelsen.

Hvor særlige forhold taler herfor, kan TET pålægge FE at give en i Danmark hjemmehørende fysisk eller juridisk person indsigt i oplysninger, som tjenesten behandler om vedkommende, eller indsigt i, om tjenesten behandler oplysninger om vedkommende. I de tilfælde hvor TET modtager en anmodning om indsigt i oplysninger, foretager tilsynet en undersøgelse af, hvilke oplysninger FE måtte behandle om den pågældende, ligesom tjenestens bemærkninger indhentes, inden tilsynet træffer afgørelse efter bestemmelsen. I forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt undersøger TET af egen drift, om særlige forhold måtte tale for at pålægge FE at give hel eller delvis indsigt i de nævnte oplysninger.

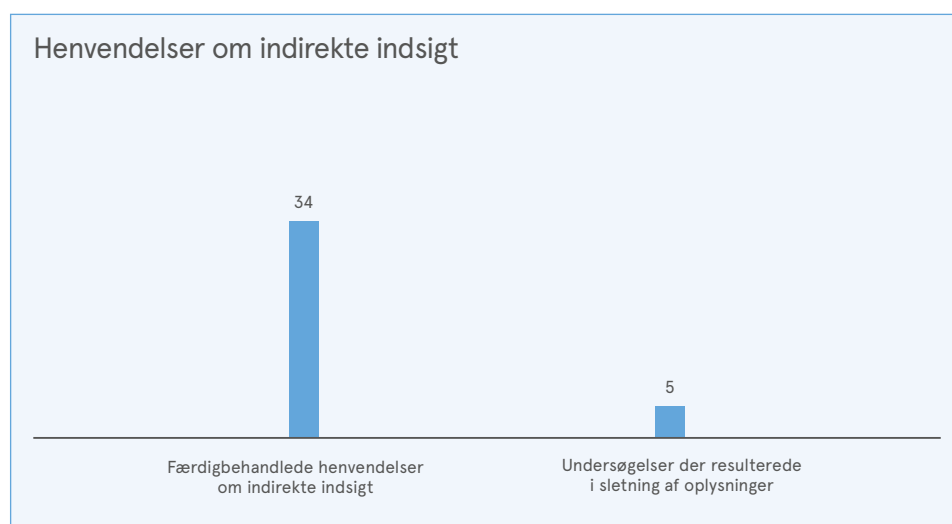
2.4.2 Antal anmodninger og sagsbehandlingstid

I 2022 behandlede TET anmodninger fra 34 fysiske eller juridiske personer om at undersøge, om FE uberettiget behandlede oplysninger om dem. TET konstaterede i den forbindelse, at FE i fem tilfælde behandlede oplysninger om de pågældende personer, som ikke længere opfyldte behandlingsbetingelserne i FE-lovens § 4, stk. 1, eller § 5, stk. 1. Det skal i den forbindelse bemærkes, at FE ikke er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens

sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om nævnte behandlingsbetingelser fortsat er opfyldt. FE har på den baggrund slettet oplysningerne.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid af de færdigbehandlede anmodninger var 199 dage, hvoraf 18 dage udgjorde sagsbehandlingstid hos FE. I forhold til 2021 faldt den gennemsnitlige sagsbehandlingstid med én dag.

TET tilstræber at besvare anmodningerne om indsigt så hurtigt som muligt, men undersøgelserne kan som nævnt både være ressourcekrævende og komplicerede.

Det bemærkes, at det er en forudsætning for TETs varetagelse af sin opgave i forbindelse med den indirekte indsigtsordning, at FEs oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer lagres i it-systemer, hvori det er muligt at foretage effektive opslag.

TET identificerede i 2019 to systemer i FE, som bør være omfattet af tilsynets undersøgelser, men hvor det ikke var teknisk muligt at foretage effektive undersøgelser af tjenestens behandling af oplysninger (se tilsynets redegørelse for 2021, afsnit 1.4.2). FE har ultimo 2021 etableret mulighed for at foretage effektive undersøgelser i ét af de pågældende systemer, og systemet har derfor været omfattet af TETs undersøgelser i 2022. TET forventer, at der i løbet af 2023 vil blive etableret mulighed for at foretage effektiv kontrol af det andet system.

2.5

FEs sagsbehandlingstider i 2022

TETs har i 2022 fremsendt 14 juridiske høringer til FE i forbindelse med tilsynets kontrolvirksomhed. FE har besvaret syv af TETs høringer inden for den angivne frist og syv efter udløbet af den angivne frist. FEs gennemsnitlige sagsbehandlingstid for besvarelse af høringer, som først blev besvaret efter udløbet af fristen, var på 33 arbejdsdage.

TET har i 2022 været i dialog med FE og udarbejdet en ny proces for behandling af høringer.

3. Forsvarsministerens afgørelse vedrørende TETs kompetence til at kontrollere FEs indhentning af rådata

Ved FEs elektroniske indhentning indsamles meget store informationsmængder af ikke behandlede data, såkaldt rådata. Rådata er kendetegnet ved, at det ikke uden yderligere bearbejdning er muligt at afgøre, hvilke oplysninger der er indeholdt i disse data.

Det er i FE-loven samt lovens forarbejder forudsat, at der ved anvendelsen af lovens bestemmelser skal tages hensyn til den særlige karakter, som rådata har.

Når FE foretager indhentning af rådata, er indhentningen således alene underlagt et generelt saglighedskrav, idet tjenesten ikke ved indhentningen er bekendt med det konkrete indhold af de enkelte rådata, som indhentes.

På samme måde finder FE-lovens almindelige regler om videregivelse af oplysninger ikke anvendelse, såfremt tjenesten videregiver rådata til samarbejdspartnere. Det fremgår imidlertid af lovens forarbejder, at videregivelse af rådata bør bero på en afvejning af behovet for at videregive over for de risici, der kan være forbundet hermed.

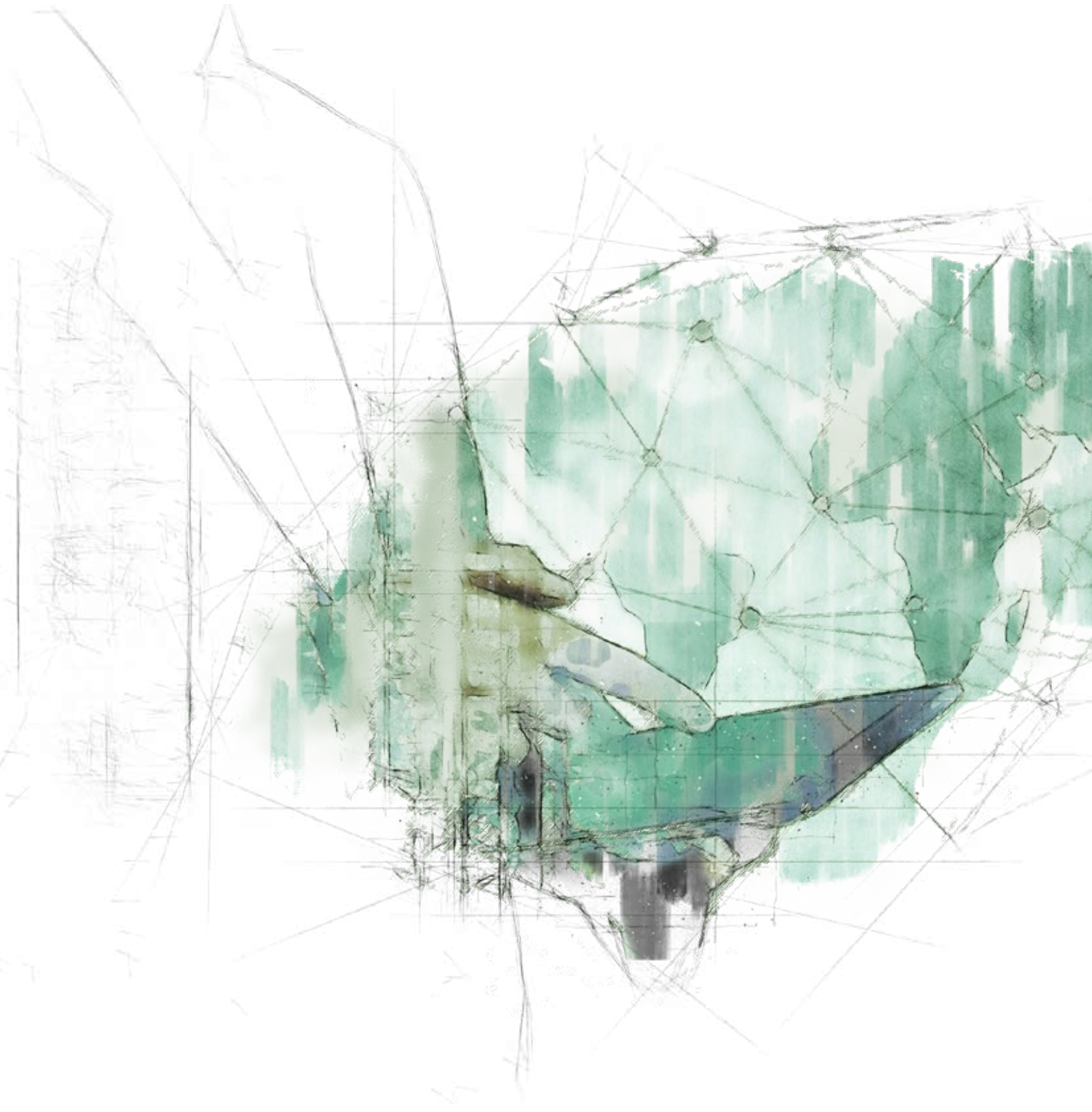
På baggrund af TETs særlige undersøgelse af FE, der blev fremsendt til forsvarsministeren den 21. august 2020, nedsatte justitsministeren den 21. december 2020 en kommission med henblik på undersøgelse af visse forhold omfattet af tilsynets undersøgelse af FE.

TET modtog FE-kommissionens beretning den 14. december 2021.

I redegørelsen af 2. februar 2022 hæftede TET sig navnlig ved, at FE-kommissionen havde fortolket FE-loven således, at lovens § 3 ikke omfatter FEs indhentning af rådata, og at tjenestens indhentning af rådata dermed ligger uden for tilsynets kontrolkompetence.

Med henblik på at afklare forskellene mellem FE-kommissionens fortolkning af FE-loven og den fortolkning, som hidtil har været lagt til grund ved TETs kontrol af FE, foretog tilsynet en nærmere analyse af FE-kommissionens beretning.

Det var TETs vurdering, at FE-kommissionens fortolkning strider imod den praksis, som siden 2015 har eksisteret mellem tilsynet, FE og Forsvarsministeriet, idet tilsynet løbende har foretaget kontrol af tjenestens indhentning af rådata, uden at det har givet anledning til bemærkninger.

TET vurderede endvidere, at en indskrænkning af kontrollen af FE i overensstemmelse med FE-kommissionens fortolkning vil være i strid med den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis i sagerne *Big Brother Watch and Others v. The United Kingdom* og *Centrum för Rättvisa v. Sweden*.

Det er afgørende for TET, at der er klarhed og åbenhed om tilsynets kompetenceområde samt de forpligtelser, som efter FE-loven påhviler FE. Det skyldes både hensynet til FE, som skal kunne tilrettelægge sin virksomhed herefter, og hensynet til offentligheden, som skal have mulighed for at få indsigt i rammerne for tjenestens virksomhed og TETs kontrol heraf.

På denne baggrund fandt TET det nødvendigt i fællesskab med forsvarsministeren at få afklaret den usikkerhed om fortolkningen af FE-loven, som var opstået i forbindelse med FE-kommissionens beretning.

TET fremsendte den 2. februar 2022 sine bemærkninger til FE-kommissionens beretning til justitsministeren og forsvarsministeren, og anmodede forsvarsministeren om at tage stilling til hvilken fortolkning af FE-loven, som fremover skal lægges til grund ved tilsynets kontrol af FE, herunder særligt:

- ▶ Hvorvidt TETs kompetenceområde efter FE-lovens § 15 omfatter FEs indhentning og videregivelse af rådata.
- ▶ Hvorvidt FE for systemer, som alene eller hovedsageligt anvendes til håndtering af rådata, er forpligtet til at sikre data i overensstemmelse med FE-sikkerhedsbekendtgørelsens regler.

TET modtog forsvarsministerens afgørelse den 16. januar 2023.

Forsvarsministeren har i afgørelsen blandt andet oplyst,

- ▶ at TET ikke skal foretage kontrol af, at FEs indhentning og videregivelse af rådata overholder de krav, som følger af FE-loven og
- ▶ at FE ikke er forpligtet til at overholde FE-sikkerhedsbekendtgørelsens regler om behandlingssikkerhed, når tjenesten opbevarer rådata.

TET tilrettelægger sin kontrol i overensstemmelse hermed.

TETs kontrol af FE vil derfor fremover tilrettelægges sådan, at tilsynet ikke længere foretager vurdering af, hvorvidt tjenestens indhentning overholder et generelt saglighedskrav, eller hvorvidt tjenesten i forbindelse med videregivelse af rådata har foretaget en afvejning af behovet for at videregive data over for de risici, der kan være forbundet hermed.

Endvidere vil TETs kontrol af FEs behandlingssikkerhed fremover ikke omfatte rådata, som opbevares af tjenesten, idet tjenesten ikke er forpligtet til at overholde FE-sikkerhedsbekendtgørelsens regler ved opbevaring af rådata.

TET vil fortsat føre kontrol af alle øvrige områder, som er omfattet af tilsynets kontrol i henhold til FE-lovens § 15, blandt andet

- ▶ at oplysninger, der vedrører i Danmark hjemmehørende personer, er kommet FE i hænde ved en tilfældighed, hvilket blandt andet omfatter at tjenesten ikke uden retskendelse foretager målrettet indhentning eller søgning i indhentet rådata mod i Danmark hjemmehørende personer,

- ▶ at rådata slettes senest 15 år fra indhentningstidspunktet, jf. FE-lovens § 6, stk. 2, medmindre tjenesten i henhold til bestemmelsens stk. 3 konkret har besluttet at undlade sletning, og
- ▶ at FE for data, som ikke er rådata, i overensstemmelse med FE-sikkerhedsbekendtgørelsen træffer de fornødne foranstaltninger mod, at oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges med videre.

Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) har som hovedopgave at være

- ▶ Danmarks udenrigs- og militære efterretningstjeneste,
- ▶ Danmarks militære sikkerhedstjeneste og
- ▶ national it-sikkerhedsmyndighed.

FEs efterretningsmæssige virksomhed er rettet mod forhold i udlandet, og tjenestens opgave er i den forbindelse at indsamle, indhente, bearbejde, analysere og formidle oplysninger om forhold i udlandet af betydning for Danmark og danske interesser med henblik på at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik samt medvirke til at forebygge og modvirke trusler mod Danmark og danske interesser.

I FEs arbejde som udenrigs- og militær efterretningstjeneste skal begrebet danske interesser forstås bredt og kan eksempelvis omfatte politiske, militære og økonomiske områder samt teknisk-videnskabelige oplysninger af betydning for Danmarks sikkerhed, dansk økonomi mv.

FE er en all source-efterretningstjeneste, hvilket betyder, at tjenesten beskæftiger sig med alle typer af informationsindhentning. Dette omfatter overordnet følgende indhentningsdiscipliner:

- ▶ Signals Intelligence (SIGINT): Elektronisk indhentning af forskellige typer af signaler, herunder dataoverførsler mellem computernetværk, telekommunikation mv. Denne indhentning finder sted fra permanente indhentningsfaciliteter i Danmark eller indhentningsfaciliteter opstillet i udlandet.
- ▶ Computer Network Exploitation (CNE): Elektronisk indhentning mod computernetværk. Denne indhentning kræver, at FE skaffer sig adgang til lukkede netfora, it-systemer og computere, hvilket kræver stor indsigt i it.
- ▶ Human Intelligence (HUMINT): Fysisk indhentning ved brug af menneskelige kilder. Denne indhentning finder sted ved, at en person ansat ved FE, kaldet en føringsofficer eller indhenter, skaffer oplysninger fra andre personer, hvilket typisk gøres ved at overtale kilden til at videregive oplysninger, som det ikke var meningen, at vedkommende skulle videregive.
- ▶ Imagery Intelligence (IMINT): Indhentning af efterretninger der baserer sig på billedmateriale indhentet af forskellige sensorer.
- ▶ Open Source Intelligence (OSINT): Avanceret og systematisk indsamling af oplysninger fra åbne kilder, hvilket typisk omfatter offentligt tilgængelig information fra internettet mv.

FEs opgave som militær sikkerhedstjeneste er at beskytte Forsvaret mod spionage, sabotage, terrorisme og andre former for kriminalitet. Denne beskyttelse omfatter blandt andet medarbejdere, materiel og bygninger såvel i Danmark som i udlandet. Som militær sikkerhedstjeneste er FE samtidig national sikkerhedsmyndighed inden for Forsvarsministeriets område.

FE har desuden til opgave at levere en militær Computer Network Operations (CNO) kapacitet til Forsvaret. I forbindelse med CNO-kapaciteten støtter FE Forsvaret ved at skaffe efterretninger om en modstander eller ved at angribe modstanderens digitale infrastruktur. En beslutning om at anvende CNO-kapaciteten offensivt træffes på samme måde, som beslutninger om indsættelse af andre militære magtmidler, herunder med inddragelse af Folketinget.

De juridiske rammer for FEs virksomhed følger i det væsentlige af FE-loven. FE-loven regulerer blandt andet FEs opgaver samt tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af personoplysninger.

FE er tillige undergivet ekstern kontrol af Forsvarsministeriet, Rigsrevisionen, domstolene, Folketingets Ombudsmand og Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne.

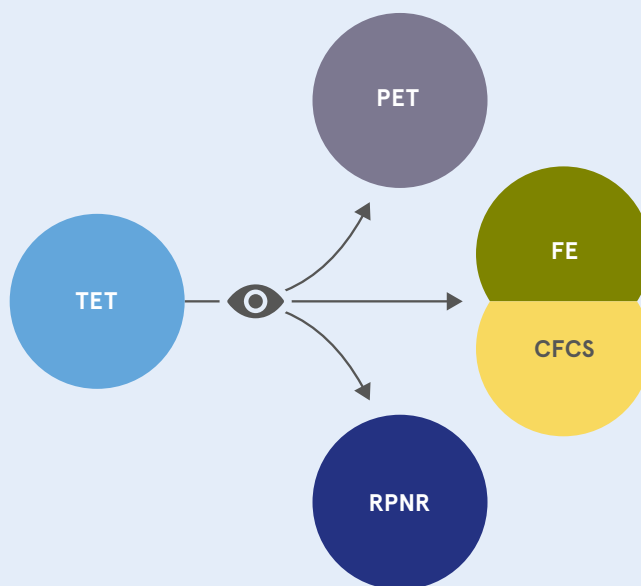
FEs opgave som national it-sikkerhedsmyndighed er ikke omfattet af FE-loven. Denne opgave er derimod reguleret af lov nr. 713 af 25. juni 2014 om Center for Cybersikkerhed med senere ændringer (herefter CFCS-loven), der trådte i kraft den 1. juli 2014. Efter denne lov skal TET tillige føre tilsyn med, at Center for Cybersikkerhed (CFCS) behandler personoplysninger i overensstemmelse med lovgivningen, og afgive en årlig redegørelse herom til forsvarsministeren.

CFCS, der er en del af FE, er Danmarks nationale it-sikkerhedsmyndighed og nationalt kompetencecenter på cybersikkerhedsområdet. CFCS' opgave er at bidrage til at beskytte den digitale infrastruktur i Danmark og til at styrke dansk robusthed mod cyberangreb. I denne funktion har CFCS særligt fokus på at imødegå avancerede cyberangreb mod danske myndigheder og virksomheder, der varetager samfundsvigtige opgaver.

TETs virksomhed

Personale i 2022 (ansatte)	8
Finanslovsbevilling i 2022 (mio. kr.)	9,9

Tilsynet med Efterretningstjenesterne (TET) er et uafhængigt kontrolorgan, der fører tilsyn med, at PET, FE, CFCS og Rigspolitiets PNR-enhed (RPNR) behandler personoplysninger i overensstemmelse med lovgivningen.

TET udøver sine funktioner i fuld uafhængighed og er således ikke undergivet tjenestebefalinger fra Forsvarsministeriet eller andre administrative myndigheder med hensyn til udøvelsen af sin virksomhed.

TET består af fem medlemmer, der er udpeget af justitsministeren efter forhandling med forsvarsministeren. Formanden, der skal være landsdommer, er udpeget efter indstilling fra præsidenterne for Østre Landsret og Vestre Landsret, mens de øvrige medlemmer er udpeget efter drøftelser med Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne.

Medlemmerne var ved udgangen af 2022:

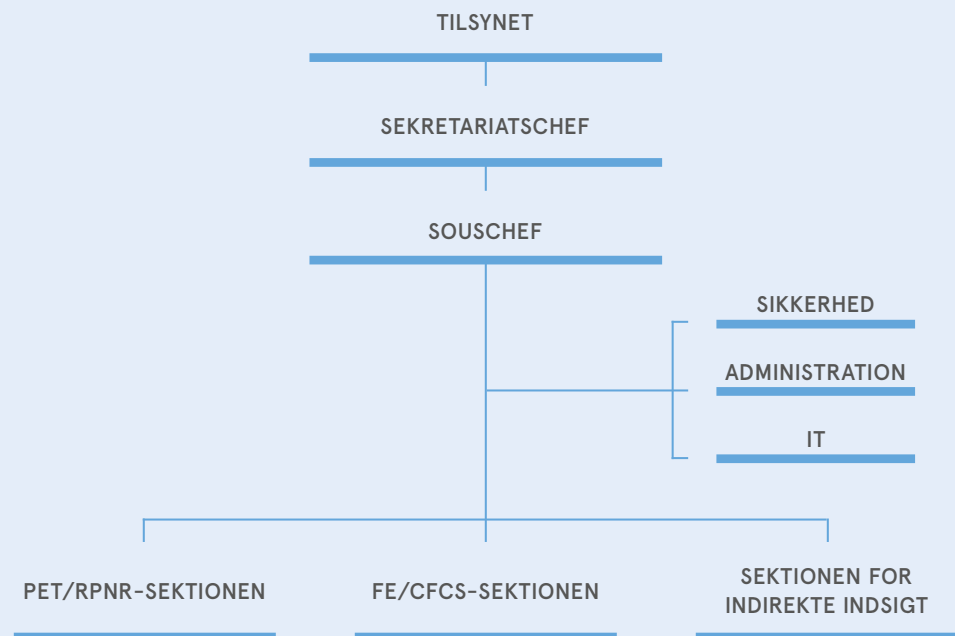
- ▶ Landsdommer Michael Kistrup, Østre Landsret (formand)
- ▶ Juridisk chef Pernille Christensen, Kommunernes Landsforening
- ▶ Professor Henrik Udsen, Københavns Universitet
- ▶ Professor Rebecca Adler-Nissen, Københavns Universitet
- ▶ Direktør Jesper Fisker, Kræftens Bekæmpelse

Medlemmerne udpeges for en periode på fire år med mulighed for genbeskikkelse for yderligere fire år. Ved TETs etablering i 2014 blev to medlemmer udpeget for to år med mulighed for genbeskikkelse for yderligere fire år med henblik på at sikre mod en samtidig og fuldstændig udskiftning af tilsynets medlemmer, idet de efterfølgende funktionsperioder er forskudt to år i forhold til hinanden.

TET bistås af et sekretariat, der alene er undergivet tilsynets instruktion. TET bestemmer selv, hvem der skal ansættes til sekretariatet, herunder hvilken uddannelsesmæssig baggrund og øvrige kvalifikationer de pågældende skal have. Ved udgangen af 2022 bestod sekretariatet af en sekretariatschef, der varetager den daglige ledelse, en souschef, tre jurister, to it-konsulenter og en kontorfunktionær.

Sekretariatet er opdelt i sektioner, der beskæftiger sig med henholdsvis PET/RPNR, FE/CFCS og anmodninger om indirekte indsigt. Med henblik på at sikre faglig koordinering og erfaringsudveksling arbejder TETs medarbejdere på tværs af sektionerne.

Organisation 2022

2.1

TETs opgaver i forhold til FE

Ifølge FE-loven skal TET efter klage eller af egen drift påse, at FE behandler oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer, det vil sige personer med en kvalificeret tilknytning til det danske samfund, i overensstemmelse med de nærmere bestemmelser herom i FE-loven samt regler udstedt i medfør heraf. TET påser, at FE overholder lovens regler om

- ▶ tilvejebringelse af oplysninger, herunder indsamling og indhentning,
- ▶ intern behandling af oplysninger, herunder frister for sletning af oplysninger,

- ▶ videregivelse af oplysninger, herunder til PET og til andre danske forvaltningsmyndigheder, private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer, og
- ▶ forbud mod at behandle oplysninger om her i landet hjemmehørende fysiske personer alene på baggrund af de pågældendes lovlige politiske virksomhed.

TET påser endvidere, at PNR-lovens regler om

- ▶ tilvejebringelse af oplysninger,
- ▶ intern behandling af oplysninger, herunder afmaskering, og
- ▶ videregivelse af oplysninger

overholdes, når RPNR tilvejebringer, behandler og videregiver oplysninger på vegne af FE.

TETs opgave er at føre legalitetskontrol med, at FE behandler oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer i overensstemmelse med lovgivningen, og skal således ikke påse, hvorvidt tjenesten udfører sine opgaver på en hensigtsmæssig måde, herunder hvorledes tjenesten prioriterer sine ressourcer, da dette beror på en efterretningsmæssig vurdering.

TET afgør selv intensiteten af sin kontrol, herunder i hvilket omfang kontrollen skal være fuldstændig eller stikprøvevis, hvilke sagsområder der særskilt skal prioriteres, og i hvilket omfang tilsynet vil tage sager op af egen drift. Der er ikke givet nærmere retningslinjer for TETs udførelse af sin kontrol, udover at det i lovens forarbejder er forudsat, at tilsynet som led i sine egen drift-undersøgelser blandt andet foretager inspektionsbesøg hos FE, og at antallet af disse besøg er i størrelsesordenen 3-5 om året.

Efter anmodning fra en i Danmark hjemmehørende fysisk eller juridisk person undersøger TET tillige, om FE uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. TET sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom (den indirekte indsigtssystem). Det fremgår af forarbejderne til loven, at det af TETs meddelelse alene skal kunne udledes, at der ikke uberettiget behandles oplysninger om den pågældende. Det skal således ikke fremgå eller kunne udledes, om der ikke behandles eller har været behandlet oplysninger, om der tidligere uberettiget har været behandlet oplysninger, eller om der berettiget behandles oplysninger.

2.2

TETs adgang til oplysninger i FE

TET kan hos FE kræve enhver oplysning og alt materiale, der er af betydning for tilsynets virksomhed, og har til enhver tid ret til at få adgang til alle lokaler, hvorfra der er adgang til de oplysninger, som behandles, eller hvor tekniske hjælpemidler anvendes. TET kan endvidere afkræve FE skriftlige udtalelser om faktiske og retlige forhold af betydning for tilsynets kontrolvirksomhed, ligesom tilsynet kan anmode om, at en repræsentant for tjenesten er til stede med henblik på at redegøre for de behandlede sager.

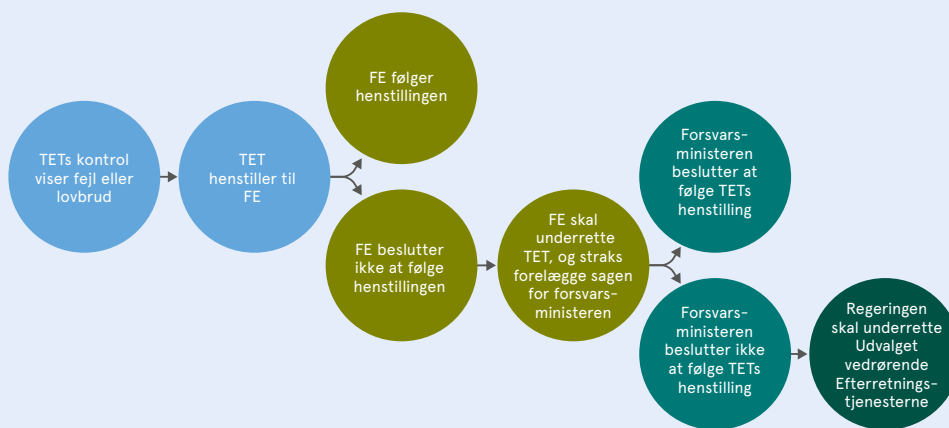
FE har stillet lokaler til rådighed for TET, hvorfra tilsynet på egen hånd kan foretage søgninger i tjenestens it-systemer.

2.3

TETs reaktionsmuligheder

TET har som hovedregel ikke kompetence til at påbyde FE bestemte foranstaltninger i forhold til behandling af oplysninger. TET kan derimod afgive udtalelser over for FE, hvori tilsynet blandt andet kan tilkendegive sin opfattelse af, om tjenesten overholder reglerne om behandling af oplysninger. Hvis FE undtagelsesvis måtte beslutte ikke at følge en henstilling i en udtalelse fra TET, skal tjenesten underrette tilsynet herom og straks forelægge sagen for forsvarsministeren til afgørelse. Såfremt forsvarsministeren undtagelsesvis måtte beslutte ikke at følge henstillingen fra TET, skal regeringen orientere Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne herom.

TETs reaktionsmuligheder

TET skal underrette forsvarsministeren om forhold, som ministeren efter tilsynets opfattelse bør have kendskab til.

Som led i den indirekte indsigtssystem, ifølge hvilken TET som nævnt efter anmodning fra en fysisk eller juridisk i Danmark hjemmehørende person undersøger, om FE uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, kan tilsynet pålægge tjenesten at slette oplysninger, som tjenesten efter tilsynets opfattelse behandler med urette.

TET afgiver en årlig redegørelse om sin virksomhed til forsvarsministeren. Redegørelsen, der offentliggøres, giver en generel information om karakteren af det tilsyn, der udøves med FE. Det fremgår således af forarbejderne til loven, at sigtet med den årlige redegørelse er at give en generel information om karakteren af det tilsyn, der udøves med tjenesten, herunder en generel beskrivelse af, hvilke forhold TET måtte have valgt særligt at interessere sig for. TET vil også kunne medtage oplysninger om, i hvor mange tilfælde tilsynet har fundet, at efterretningstjenestens behandling af personoplysninger ikke har været i overensstemmelse med reglerne, herunder i hvor mange tilfælde tilsynet som led i den indirekte indsigtssystem har pålagt tjenesten at slette oplysninger.

TET afgav senest en årlig redegørelse om sin virksomhed til forsvarsministeren i maj 2022. Redegørelsen blev forelagt Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne og blev herefter offentliggjort i juni 2022.

- 1) Lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) (lovbekendtgørelse nr. 1287 af 28. november 2017, som senest ændret ved lov nr. 1706 af 27. december 2018) (FE-loven)
- 2) Bekendtgørelse om behandlingssikkerhed ved Forsvarets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger (Bekendtgørelse nr. 1028 af 11. juli 2018) (FE-sikkerhedsbekendtgørelsen)
- 3) Lov om indsamling, anvendelse og opbevaring af oplysninger om flypassagerer (PNR-loven) (lov nr. 1706 af 27. december 2018)
- 4) Bekendtgørelse om PNR-enhedens behandling af PNR-oplysninger (bekendtgørelse nr. 1035 af 29. juni 2020)

3.1

Tilvejebringelse af oplysninger

3.1.1

Om indsamling og indhentning af oplysninger, jf. FE-lovens § 3

Det følger af FE-lovens § 3, stk. 1, at FE kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens efterretningsmæssige virksomhed, og at tjenesten ved denne virksomhed rettet mod forhold i udlandet kan medtage oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer og personer, der opholder sig i Danmark. For så vidt angår FE's øvrige virksomhed kan tjenesten indsamle og indhente oplysninger, der er nødvendige for denne virksomhed, jf. lovens § 3, stk. 4.

Det væsentligste formål med bestemmelsen er at understrege, at FE i sin efterretningsmæssige virksomhed rettet mod forhold i udlandet er berettiget til at indsamle og indhente data, herunder rådata, gennem blandt andet elektronisk indhentning og fysisk indhentning, blot disse data på indsamlings- eller indhentningstidspunktet vurderes at kunne have betydning for tjenestens efterretningsmæssige virksomhed. Indhentningen skal være sagligt begrundet, hvilket i relation til indhentning af rådata indebærer, at der anlægges et generelt saglighedskrav.

Ifølge lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen må FE i forbindelse med sin elektroniske indhentning kun medtage såkaldte tilfældighedsfund om i Danmark hjemmehørende personer, mens tjenesten i forbindelse med sin fysiske indhentning af oplysninger har mulighed for at tilvejebringe sådanne oplysninger, uden at disse har karakter af tilfældighedsfund. FE kan imidlertid ikke af egen drift aktivt iværksætte fysisk indhentning mod en i forvejen kendt og identificeret person, som er hjemmehørende i Danmark, men som måtte befinde sig i udlandet. Sådant målrettet indhentning kan alene ske efter anmodning fra PET, medmindre betingelserne i lovens § 3, stk. 3, er opfyldt.

Efter bestemmelsens stk. 3 har tjenesten mulighed for at iværksætte målrettet efterretningsmæssig indhentning af oplysninger om en i Danmark hjemmehørende fysisk person, når denne opholder sig i udlandet, og der er bestemte grunde til at formode, at den pågældende deltager i aktiviteter, der kan indebære eller forøge en terrortrussel mod Danmark og danske interesser. Bestemmelsen afviger fra det almindelige udgangspunkt i FE-loven, hvorefter oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer alene må komme tjenesten i hænde ved en tilfældighed. Medfører indhentningen indgreb i meddelelshemmeligheden, skal FE indhente retskendelse hertil.

I lovens forarbejder anføres om kontrollen med bestemmelsen, at denne særligt omfatter en kontrol af, at oplysninger i forbindelse med den elektroniske indhentning, der vedrører i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer, er kommet FE i hænde ved en tilfældighed eller er indhentet efter anmodning fra PET, herunder om nødvendigt efter retskendelse. Dette betyder i relation til det generelle relevanskrav, som gælder for FE indhentning af rådata, at TET ikke fører kontrol hermed. Dette skyldes at det endnu ikke på tidspunktet for indhentningen af rådata er muligt at fastslå, om der indgår oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer i heri.

Begrebet *i Danmark hjemmehørende fysiske personer* omfatter danske statsborgere, nordiske statsborgere og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregistret samt asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end 6 måneder, mens *i Danmark hjemmehørende juridiske personer* omfatter partier, foreninger, organisationer, virksomheder mv., som i kraft af deres hovedkontor mv. har deres overvejende tilknytning her til landet.

Det er anført i de almindelige bemærkninger til bestemmelsen, at denne ikke ændrer på den grundlæggende arbejdsdeling og samarbejdsform mellem PET og FE. Dette indebærer blandt andet, at FE videregiver alle oplysninger, der indhentes efter bestemmelsen til PET. Er der et grundlag for, at PET kan indhente retskendelse efter retsplejelovens regler, er det tillige fortsat disse regler, der skal danne grundlag for indhentningen.

FE-loven er ikke gældende for Grønland og Færøerne, hvorfor FE-lovens bestemmelser ikke omfatter FEs eventuelle tilvejebringelse og behandling af oplysninger på grønlandsk og færøsk territorium. TET har således ikke kompetence til at føre kontrol hermed. Dette adskiller sig fra retstilstanden i forhold til PET-loven, som ved anordning er sat i kraft for både Grønland og Færøerne, samt CFCS-loven, som ved anordning er sat i kraft for Grønland.

3.2 Intern behandling af oplysninger

3.2.1 Om intern behandling af oplysninger, jf. FE-lovens §§ 3 e-5

Efter FE-lovens § 3 e, stk. 1-7, finder en række almindelige databeskyttelsesprincipper anvendelse ved FEs behandling af indsamlede og indhentede oplysninger vedrørende i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår, at der som udgangspunkt skal benyttes de samme almindelige databeskyttelsesprincipper mv. ved vurderingen af, hvilke grundlæggende

betingelser der skal være opfyldt ved FEs behandling af personoplysninger som ved vurderingen af andre danske myndigheders behandling af personoplysninger.

Det følger af lovens § 4, stk. 1, og § 5, stk. 1, at FE kan behandle enhver oplysning om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer, hvis behandlingen

- 1) sker med samtykke,
- 2) må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver efter § 1, stk. 1, (som efterretningstjeneste) og § 1, stk. 4, ("øvrige opgaver" henlagt til tjenesten) eller
- 3) er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver efter § 1, stk. 2, (som militær sikkerhedstjeneste).

Ved FEs elektroniske indhentning indsamles meget store informationsmængder, som på indhentningstidspunktet er ikke-behandlede data. Sådanne data betegnes som "rådata" og er kendetegnet ved, at det, indtil de udsættes for bearbejdning, herunder om nødvendigt dekryptering og oversættelse, ikke er muligt at afgøre, hvilke oplysninger der måtte ligge gemt i disse data. Bearbejdning er således en forudsætning for at erkende karakteren af indhold og vurdere, om de indhentede oplysninger er relevante for FEs efterretningsmæssige og analytiske arbejde.

Ifølge forarbejderne til loven finder lovens behandlings- og videregivelsesregler i princippet anvendelse på rådata, der indeholder personoplysninger, men den praktiske administration af reglerne må ske under hensyn til disse datas særlige karakter. Dette betyder, at lovens bestemmelser om intern behandling og videregivelse af oplysninger og om lovlig politisk virksomhed kun meningsfuldt kan anvendes i relation til rådata, når disse data er blevet bearbejdet (og dermed ikke længere er rådata). Principperne i den tidligere persondatalov om god databehandlingsskik og behandlingssikkerhed skal derfor i relation til FEs indhentning og behandling af rådata forstås under hensyntagen til disse datas særlige karakter. Dette indebærer, at der for kravet i den tidligere persondatalovs § 5, stk. 2, som er videreført i FE-lovens § 3 e, stk. 2, om saglighed i behandlingen af data, skal anlægges et generelt saglighedskrav i forhold til indhentningen af rådata, idet indhentningen skal være sagligt begrundet. Endvidere indebærer bestemmelsen, at rådata, der indhentes af FE, skal anvendes til de formål, hvortil de er indhentet, og ikke må opbevares længere, end formålet tilsiger.

3.2.2

Om sletning af oplysninger, jf. FE-lovens §§ 6 og 6 a

Efter FE-lovens § 6 skal FE, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, slette oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i FEs efterretningsmæssige virksomhed, når der ikke er tilvejebragt nye oplysninger, der indholdsmæssigt vedrører samme sag, inden for de seneste 15 år. Sletning af sådanne oplysninger kan dog undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af FEs efterretningsmæssige opgaver gør det nødvendigt. Ifølge lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen, som alene omfatter oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i FEs efterretningsmæssige virksomhed, fastsætter bestemmelsen en overordnet slettefrist for oplysninger, der opbevares hos FE.

Af bestemmelsen i § 6 a, stk. 1, fremgår, at når FE i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder behandlingsbetingelserne i § 4, stk. 1, og § 5, stk. 1, skal disse slettes, uanset om slettefristen i § 6, stk. 1, er udløbet, men at tjenesten ikke herudover er forpligtet til løbende af egen drift at

gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om nævnte behandlingsbetingelser fortsat er opfyldt.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser præciseres vedrørende § 6 a, stk. 1, at begrebet "aktiviteter" skal forstås bredt og omfatter alle de opgaver, som FE beskæftiger sig med. Begrebet omfatter således foruden operationelle aktiviteter også eksempelvis FEs opgaver i forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt, jf. lovens § 10, og stikprøvekontroller foretaget af TET.

Det følger af bestemmelsen i § 6 a, stk. 2, at FE uanset bestemmelserne i § 3 e, §§ 4-5 samt § 6, stk. 1 og stk. 3, ikke er forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder behandlingsbetingelserne i § 4, stk. 1, og § 5, stk. 1, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder nævnte behandlingsbetingelser, jf. dog § 10, stk. 2.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser vedrørende § 6 a, stk. 2, præciseres, at bestemmelsen angår sletning på oplysningsniveau, hvorimod bestemmelsen i stk. 1 vedrører sletning på sags- og dokumentniveau. FE er således ikke forpligtet til at slette på oplysningsniveau, selv om tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at en konkret oplysning ikke længere opfylder behandlingsbetingelserne i § 4, stk. 1, og § 5, stk. 1, hvis oplysningen indgår i dokumenter mv., som fortsat lever op til disse behandlingsbetingelser, og for hvilke slettefristen ikke er udløbet. Den foreslåede ændring indebærer endvidere, at TET i forbindelse med sine stikprøvekontroller fortsat kan påse, om en sag eller et dokument mv. som helhed lever op til de nævnte behandlingsbetingelser, men at FE som udgangspunkt ikke vil være forpligtet til at slette enkeltoplysninger, der indgår i dokumenter mv., som skal bevares, i forbindelse med sådanne stikprøvekontroller. FE vil dog fortsat være forpligtet til at slette oplysninger, hvis det konstateres, at disse er tilvejebragt i strid med lovens § 3.

Der findes i anden lovgivning, herunder navnlig arkivlovgivningen, regler, der indebærer, at FE ikke er berettiget til at slette oplysninger. Sådanne regler skal FE følge, hvilket indebærer, at tjenesten er afskåret fra at slette oplysningerne, idet FE-lovens § 6 foreskriver, at tjenestens forpligtelse til at slette oplysninger ikke skal gælde, hvis andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov.

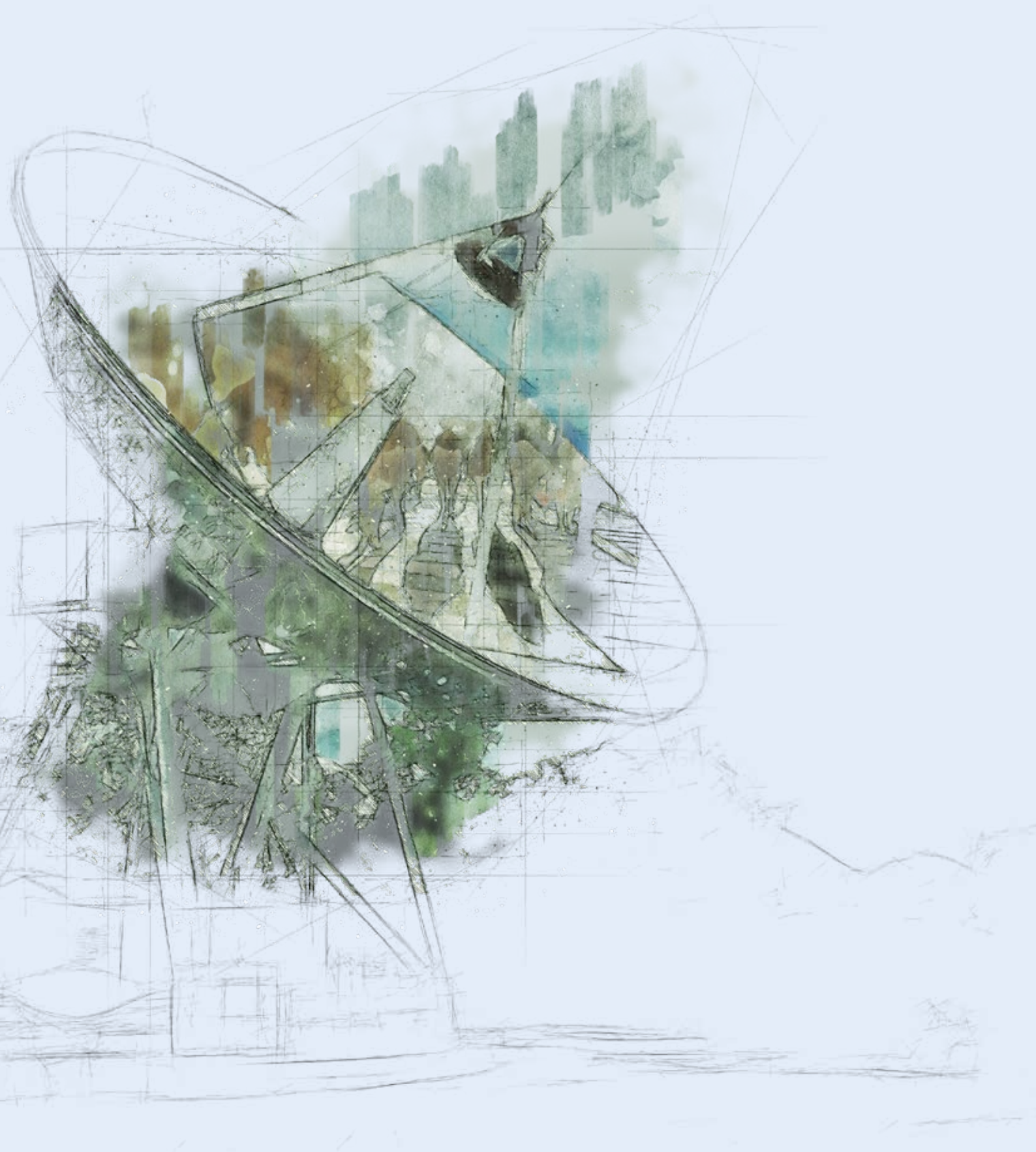
3.2.3

Om behandlingssikkerhed, jf. FE-sikkerhedsbekendtgørelsen §§ 2-5

Ifølge FE-lovens § 4, stk. 2, og § 5, stk. 2, kan forsvarsministeren fastsætte nærmere regler om FEs behandling af oplysninger om fysiske og juridiske i Danmark hjemmehørende personer. I medfør heraf er udstedt bekendtgørelse nr. 1028 af 11. juli 2018 (bekendtgørelse om behandlingssikkerhed ved Forsvarets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger) (FE-sikkerhedsbekendtgørelsen) vedrørende behandlingssikkerheden i FE.

Ifølge forarbejderne til lov nr. 503 af 23. maj 2018, som gennemførte en række konsekvensændringer til FE-loven som følge af vedtagelsen af databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen, er det forudsat, at niveauet af behandlingssikkerhed efter bekendtgørelser fastsat i henhold til FE-lovens § 4, stk. 2, og § 5, stk. 2, ikke er lavere efter reglerne, som tidligere har været gældende ifølge den tidligere persondatalovs § 41, stk. 1-4, og § 42 samt bekendtgørelser udstedt i medfør heraf. FE-sikkerhedsbekendtgørelsen fortolkes i overensstemmelse hermed.

Ifølge FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 2 må personer, virksomheder mv., der udfører arbejde under FE eller FEs databehandlere, som får adgang til oplysninger, kun behandle

disse efter instruks fra tjenesten, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov. Der er ikke særlige formkrav til instrukserne, som således efter omstændighederne kan følge af en bestemt stillingsbetegnelse eller af det forhold, at FE autoriserer en ansat eller andre til at have adgang til bestemte oplysninger. Kravet om, at vedkommende person mv. kun må behandle oplysninger i overensstemmelse med instruks fra FE, indebærer blandt andet, at personen mv. ikke må behandle oplysninger til andre formål end dem, som tjenesten har fastsat – herunder til egne formål – samt at vedkommende ikke må behandle oplysninger efter instruks fra andre end tjenesten.

Efter FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3 skal FE træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven, og tilsvarende gælder for tjenestens databehandlere. For oplysninger, som behandles for FE, og som er af særlig interesse for fremmede magter, skal der træffes foranstaltninger, der muliggør bortskaffelse eller tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold, jf. FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 4.

Når FE overlader en behandling af oplysninger til en databehandler, skal tjenesten sikre sig, at databehandleren kan træffe de i FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3 og § 4 nævnte tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, og påse, at dette sker, jf. FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 1. Gennemførelse af en behandling ved en databehandler skal ske i henhold til en skriftlig aftale parterne imellem, jf. FE-sikkerhedsbekendtgørelsens § 5, stk. 2.

3.3

Videregivelse af oplysninger

3.3.1

Om videregivelse af oplysninger, jf. FE-lovens § 7

FE-lovens § 7 om videregivelse af oplysninger indeholder i stk. 1 en bestemmelse om, at FE kan videregive oplysninger til PET, hvis videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af tjenesternes opgaver. Denne vide adgang til videregivelse af oplysninger til PET er begrundet i de to efterretningstjenesters nært forbundne arbejdsområder.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan FE videregive personoplysninger om en i Danmark hjemmehørende fysisk person til andre danske forvaltningsmyndigheder (end PET), private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer, hvis betingelserne for intern behandling i FE-lovens § 3 e og § 4 er opfyldt. Videregivelse af oplysninger vedrørende rent private forhold kan imidlertid kun ske, hvis betingelserne i databeskyttelseslovens § 8, stk. 2, tillige er opfyldt. Dette indebærer, at oplysningerne kun må videregives, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen,
- 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningen angår,
- 3) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller

- 4) hvis videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige.

For FEs videregivelse af oplysninger om i Danmark hjemmehørende juridiske personer til andre danske forvaltningsmyndigheder (end PET), private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer gælder efter lovens § 7, stk. 3, at betingelserne for intern behandling i lovens § 3 e, stk. 1-5 og 7, og § 5 skal være opfyldt.

Under hensyn til de alvorlige konsekvenser for de registrerede, der efter omstændighederne vil kunne være forbundet med videregivelse af oplysninger, suppleres betingelserne for videregivelse i lovens § 7, stk. 2 og 3, af en betingelse i stk. 4, hvorefter FEs videregivelse af oplysninger efter stk. 2 og 3 kun kan ske, hvis videregivelsen efter en konkret vurdering må anses for forsvarlig.

Af lovforslagets bemærkninger til § 7, stk. 4, fremgår, at denne afgørelse skal træffes efter en konkret afvejning af samtlige foreliggende omstændigheder. I afvejningen må navnlig indgå det nærmere indhold af oplysningerne, formålet med videregivelsen og en vurdering af den skadevirkning, som en videregivelse vurderes at kunne få for den, som oplysningerne vedrører. Forsvarlighedsvurderingen kan falde forskelligt ud, alt efter om videregivelse skal ske til en anden dansk forvaltningsmyndighed, en privat person eller organisation, en udenlandsk myndighed eller en international organisation. Ved videregivelse til udenlandske myndigheder vil det kunne indgå i vurderingen, om videregivelsen af personoplysningerne sker med henblik på at forebygge og efterforske alvorlig international kriminalitet, som også Danmark har en væsentlig interesse i at bekæmpe. Også forholdene i det eventuelle modtagerland må indgå i vurderingen. Det forudsættes, at bestemmelsen om videregivelse suppleres af regler af processuel karakter fastsat administrativt, som, i lighed med hvad der tidligere fulgte af FEs interne retningslinjer om blandt andet samarbejdet med udenlandske efterretningstjenester, skal omfatte klare bestemmelser om betingelserne for videregivelse af personidentificerbare oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere. TET vil have mulighed for at påse FEs overholdelse af disse regler.

3.4 Lovlig politisk virksomhed

3.4.1 Om lovlig politisk virksomhed, jf. FE-lovens § 8

FE-lovens § 8 om lovlig politisk virksomhed indeholder i stk. 1 en bestemmelse om, at en i Danmark hjemmehørende fysisk persons deltagelse i lovlig politisk virksomhed ikke i sig selv kan begrunde, at FE behandler oplysninger om den pågældende. Af stk. 2 fremgår, at bestemmelsen i stk. 1 dog ikke afskærer FE fra at behandle oplysninger om en persons politiske virksomhed, med henblik på at afklare om virksomheden er lovlig. Ifølge stk. 3 afskærer bestemmelsen i stk. 1 heller ikke FE fra ved behandlingen af oplysninger om politiske foreninger og organisationer at medtage oplysninger om, hvem der udgør ledelsen.

I lovforslagets bemærkninger til § 8 hedder det om politisk virksomhed, at der hermed overordnet må forstås enhver aktivitet, der beskæftiger sig med styrelse og påvirkning af eksisterende samfund og samfundsforhold, og at politisk virksomhed ikke alene omfatter ytringer, men også andre former for politiske tilkendegivelser, eksempelvis deltagelse i politiske demonstrationer.

Forbuddet mod at behandle oplysninger om udøvelse af lovlig politisk virksomhed er ikke absolut. Dette er tilkendegivet med formuleringen ”ikke i sig selv”. FE kan således behandle oplysninger om en persons lovlige politiske virksomhed, når andre forhold bevirker, at en person er genstand for tjenestens interesse. Er den pågældende allerede i søgelyset i forbindelse med FEs opgavevaretagelse, kan FE tillige behandle oplysninger om den pågældendes lovlige politiske virksomhed, hvis en sådan oplysning er relevant for undersøgelsen. Der kan eksempelvis være tale om, at en person benytter udøvelse af politisk virksomhed som påskud for at planlægge, forberede eller udføre spionage, terrorisme eller voldelig ekstremistisk virksomhed rettet mod forsvaret. FE skal således i hvert enkelt tilfælde foretage en vurdering af, om behandling af oplysninger om lovlig politisk virksomhed er begrundet i andre forhold end selve udøvelsen af denne virksomhed, og en sådan vurdering vil nødvendigvis bero på et skøn.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan FE som led i sine undersøgelser behandle personoplysninger om en persons politiske virke, med henblik på at afklare om virksomheden er lovlig eller ulovlig. Viser undersøgelserne, at virksomheden er lovlig, skal personoplysningerne slettes. TET kan påse, at bestemmelsen i stk. 2 ikke misbruges til at omgå forbuddet i stk. 1 og dermed, at FEs undersøgelser af, om en politisk virksomhed er lovlig, sker på en forsvarlig og rimelig måde og med respekt for formålet bag forbudsreglen.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 3, at FE i sager om politiske foreninger og organisationer kan medtage oplysninger om, hvem der udgør ledelsen. Forbuddet i bestemmelsens stk. 1 mod behandling af oplysninger om lovlig politisk virksomhed omfatter ikke behandling af oplysninger om juridiske personer. Lovens almindelige regler for behandling af oplysninger om juridiske personer gælder imidlertid for en sådan behandling af oplysninger.

Oplysninger om ledelsen omfatter kun identifikationsoplysninger om de pågældende ledende medlemmer, der i relation til en politisk forening eksempelvis er hovedbestyrelsesmedlemmer, forretningsudvalgsmedlemmer, ministre, folketingsmedlemmer, medlemmer af Europa-Parlamentet, regionsrådsmedlemmer og byrådsmedlemmer. Uden for denne kategori falder menige partimedlemmer, stillere, delegerede samt deltagere i seminarer, deputationer og vælgermøder.

Ifølge lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen i stk. 3 vil det være en central opgave for TET at sikre, at en persons lovlige politiske virksomhed i form af deltagelse som ledende medlem i en politisk organisation eller forening kun behandles i det omfang, det må anses for nødvendigt for en meningsfuld behandling af oplysninger om organisationen eller foreningen.

3.5 Regler om indsigt mv.

3.5.1 Om indsigt, jf. FE-lovens §§ 9 og 10

Det følger af FE-lovens § 9, at en fysisk eller juridisk person ikke har ret til indsigt i oplysninger, som FE behandler om vedkommende, eller ret til indsigt i, hvorvidt tjenesten behandler oplysninger om vedkommende. Hvis særlige forhold taler herfor, kan FE dog give hel eller delvis indsigt i sådanne oplysninger.

Efter FE-lovens § 10 kan en i Danmark hjemmehørende fysisk eller juridisk person anmode TET om at undersøge, hvorvidt FE uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. TET sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom. Hvis særlige forhold taler herfor, kan TET pålægge tjenesten at give hel eller delvis indsigt i oplysninger som nævnt i § 9.

Med FE-lovens § 10 er således etableret en indirekte indsigtsordning, hvorefter TET som led i sin kontrol med FEs behandling af oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer efter anmodning fra en sådan person tillige skal undersøge, om tjenesten uberettiget behandler oplysninger om vedkommende. TET kan som led i denne indsigtsordning blandt andet pålægge FE at slette oplysninger, som FE efter tilsynets opfattelse behandler med urette. TET sikrer, at FE ikke uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, og giver herefter vedkommende meddelelse herom. Af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen fremgår imidlertid, at det af meddelelsen alene skal kunne udledes, at der ikke uberettiget behandles oplysninger om den pågældende. Det skal således ikke fremgå eller kunne udledes, om der ikke behandles eller har været behandlet oplysninger, om der tidligere uberettiget har været behandlet oplysninger, eller om der berettiget behandles oplysninger.

En person, der har fået meddelelse fra TET efter FE-lovens § 10, har efter bestemmelsen ikke krav på en ny meddelelse før 6 måneder efter seneste meddelelse.

3.6 Behandling af passagerlisteoplysninger (PNR-oplysninger) for FE

3.6.1 Anmodning om oplysninger vedrørende i Danmark hjemmehørende fysiske personer, jf. PNR-lovens § 15, stk. 3

FEs efterretningsmæssige virksomhed er rettet mod forhold i udlandet, jf. FE-lovens § 1, stk. 1, 2. pkt.

FE kan derfor som udgangspunkt ikke målrettet indhente oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer. Udgangspunktet har dog en række undtagelser, blandt andet ved tjenestens fysiske indhentning og indhentning i henhold til FE-lovens § 3, stk. 3.

Efter PNR-lovens § 15, stk. 3, kan FE alene anmode PNR-myndigheden om PNR-oplysninger vedrørende i Danmark hjemmehørende fysiske personer, hvis oplysningerne angår bestemte personer og tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens virksomhed rettet mod forhold i udlandet. Kravet til behandlingen er dermed højere end PNR-lovens øvrige bestemmelser vedrørende FE, hvorefter det alene er et krav, at PNR-oplysningerne kan have betydning for tjenestens virksomhed.

Begrænsningen i PNR-lovens § 15, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse i forhold til en række af PNR-lovens bestemmelser, herunder PNR-lovens § 4, § 10 og § 16.

Efter PNR-lovens § 4, stk. 3, nr. 3, skal luftfartselskaber efter en konkret anmodning fra RPNR videregive PNR-oplysninger, når FE vurderer, at det kan have betydning for varetagelsen af tjenestens virksomhed rettet mod forhold i udlandet.

Efter PNR-lovens § 16, stk. 3, nr. 3, kan RPNR endvidere anmode PNR-enheder i andre EU-medlemsstater om at videregive PNR-oplysninger eller resultatet af behandlingen af sådanne oplysninger, når FE vurderer, at oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af tjenestens virksomhed rettet mod forhold i udlandet.

Efter PNR-lovens § 8, stk. 1, opbevarer RPNR resultatet af en behandling af oplysninger udført for FE i medfør af § 10, nr. 1-4, så længe det er nødvendigt for at underrette tjenesten om et hit.

Det fremgår af PNR-lovens § 10, nr. 1, at RPNR må behandle PNR-oplysninger for at foretage en forhåndsvurdering af passagerer forud for deres planlagte ankomst til eller afrejse fra Danmark for at identificere personer, som det kræves, at FE undersøger nærmere, idet sådanne personer kan være involveret i en terrorhandling eller grov kriminalitet, der kan straffes med mindst 3 års fængsel.

Endvidere fremgår det af PNR-lovens § 10, nr. 3, at RPNR må behandle PNR-oplysninger, hvis FE vurderer, at oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af tjenestens virksomhed rettet mod forhold i udlandet. Vedrører PNR-oplysningerne fysiske personer, der er hjemmehørende i Danmark, kan FE i henhold til PNR-lovens § 15, stk. 3, dog alene anmode om sådanne oplysninger, hvis oplysningerne angår bestemte personer og tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens virksomhed rettet mod forhold i udlandet.

Desuden fremgår det af PNR-lovens § 15, stk. 2, at RPNR efter anmodning fra FE snarest muligt skal videregive PNR-oplysninger eller resultatet af behandlingen af oplysningerne til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af tjenestens virksomhed rettet mod forhold i udlandet.

Det fremgår af PNR-lovens § 24, stk. 1, nr. 1-6, at RPNR skal foretage logning af mindst følgende behandlingsaktiviteter:

- 1) Indsamling
- 2) Søgning
- 3) Ændring
- 4) Videregivelse

5) Maskering og afmaskering

6) Sletning

Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at logning af oplysninger efter stk. 1, nr. 1-5, skal gøre det muligt at fastlægge formålet med samt datoen og tidspunktet for behandlingsaktiviteterne. Derudover skal det i forhold til blandt andet oplysninger om søgning eller afmaskering være muligt at identificere brugeren, der har foretaget behandlingsaktiviteten samt modtageren af oplysningerne.

Af lovens § 24, stk. 5, følger det endvidere, at RPNR efter anmodning stiller logning af oplysninger til rådighed for tilsynsmyndigheden, det vil sige Datatilsynet og TET.

Da der for så vidt angår tilsyn med behandlingssikkerheden i RPNR er et vist overlap mellem Datatilsynets og TETs kompetencer, vil tilsynet i forbindelse med kontrollen heraf tage kontakt til Datatilsynet med henblik på at afklare, i hvilket omfang Datatilsynet påtænker at føre eller har ført kontrol med behandlingssikkerheden i RPNR.

Årsredegørelse 2022

Forsvarets Efterretningstjeneste

Udgivet af Tilsynet med Efterretningstjenesterne, juni 2023

Layout + illustrationer: Eckardt ApS

Portrætfotos: Lars Engelgaard / Tomas Bertelsen

Publikationen kan downloades fra TETs hjemmeside på www.tet.dk

Medlemmer af Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Landsdommer Michael Kistrup, Østre Landsret (formand)

Juridisk chef Pernille Christensen, Kommunernes Landsforening

Professor Henrik Udsen, Københavns Universitet

Professor Rebecca Adler-Nissen, Københavns Universitet

Direktør Jesper Fisker, Kræftens Bekæmpelse

Tilsynet med Efterretningstjenesterne
Borgergade 28, 1. sal, 1300 København K
www.tet.dk